

Inspraak- en reactiebundel

**Zienswijzen en reacties op Ontwerpbesluiten
'PROEFBORING TEN BEHOEVE VAN GASWINNING
TEN NOORDEN VAN SCHIERMONNIKOOG'**

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	1
KENNISGEVING.....	2
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES EN ZIENSWIJZEN:	
OPZOEKTABEL	
REGISTRATIENUMMER VERSUS REACTIENUMMER EN ZIENSWIJZENUMMER.....	5
ALFABETISCH OVERZICHT OVERHEDEN EN ORGANISATIES.....	6
REACTIENUMMERS R01 TOT EN MET R02.....	7
ZIENSWIJZENUMMERS 0001 TOT EN MET 0018.....	19

WOORD VOORAF

Algemeen

Van vrijdag 21 november 2014 tot en met vrijdag 2 januari 2015 lagen de ontwerpbesluiten ter inzage voor 'PROEFBORING TEN BEHOEVE VAN GASWINNING TEN NOORDEN VAN SCHIERMONNIKOOG'. Een ieder kon naar aanleiding van deze ontwerpbesluiten een zienswijze inbrengen. Overheden konden een reactie geven.

Het project

GDF SUEZ E&P Nederland B.V. (GDF SUEZ E&P) heeft het voornemen om op vijf kilometer ten noorden van Schiermonnikoog, in het Nederlandse deel van de Noordzee, een proefboring uit te voeren ten behoeve van gaswinning. De aanwezigheid van economisch winbaar gas wordt, op grond van reeds uitgevoerd seismisch onderzoek, verwacht in de prospects Schooner, Crab-West, Crab-East en Skipper. Indien een economisch winbare hoeveelheid aardgas wordt aangetroffen, dan wordt een nieuwe besluitvormingsprocedure gestart om de gaswinning mogelijk te maken. Deze gaswinning zal bijdragen aan de energievoorzieningszekerheid in Nederland. Aangezien het aan te boren gasprospect Schooner ligt onder gebied dat op grond van artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen als Natura 2000-gebied en het hier gaat om een nieuw op te richten (tijdelijk) mijnbouwwerk, valt de besluitvorming over dit project onder de rijkscoördinatie-regeling. Dit houdt onder meer in dat de uitvoeringsbesluiten die voor het project nodig zijn (vergunningen en ontheffingen), worden voorbereid in één gecoördineerde procedure. Het coördinerend bevoegd gezag is de Minister van Economische Zaken (EZ). Het gaat om de volgende besluiten: Omgevingsvergunning en Natuurbeschermingswetvergunning.

Informatieavond

Er is één inloopavond georganiseerd, waar medewerkers van de betrokken overheid en GDF SUEZ E&P aanwezig waren om vragen te beantwoorden. De inloopavond vond plaats op dinsdag 2 december 2014 van 19:00 uur tot 22:00 uur in Het Dorpshuis van Schiermonnikoog, Torenstreek 18a. Men kon hier formeel een zienswijze of reactie geven op de ontwerpbesluiten.

Zienswijzen en reacties

Op de ontwerpbesluiten zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 18 zienswijzen binnengekomen waarvan 18 uniek. Ook zijn er 2 reacties ontvangen. De zienswijzen en de reacties zijn integraal opgenomen in deze bundel. U kunt deze inspraak- en reactiebundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Registratie en verwerking

De ontvangen zienswijzen en reacties zijn geregistreerd. Aan de insprekers is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabel op pagina 5 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende reactie- of zienswijzenummer worden opgezocht.

Verdere procedure

Bij de besluiten wordt aangegeven of en hoe met de reactie en zienswijzen rekening is gehouden. Het moment waarop de terinzagelegging van de besluiten plaatsvindt wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere lokale huis-aan-huis bladen en op www.bureau-energieprojecten.nl. Een belanghebbende die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingebracht, kan later tegen dat besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog, Ministerie van Economische Zaken

Van vrijdag 21 november 2014 tot en met vrijdag 2 januari 2015 liggen de ontwerpbesluiten ter inzage om één of twee proefboring(en) uit te voeren in de Noordzee ten noorden van Schiermonnikoog. Iedereen kan reageren op de ter inzage gelegde stukken met een zienswijze.

Het project

GDF SUEZ E&P Nederland B.V. (GDF SUEZ E&P) heeft het voornemen om op vijf kilometer ten noorden van Schiermonnikoog, in het Nederlandse deel van de Noordzee, een proefboring uit te voeren ten behoeve van gaswinning. De aanwezigheid van economisch winbaar gas wordt, op grond van reeds uitgevoerd seismisch onderzoek, verwacht in de prospects Schooner, Crab-West, Crab-East en Skipper. Om definitief aan te tonen dat er economisch winbaar gas in de diepe ondergrond aanwezig is, dient een proefboring uitgevoerd te worden naar het prospect Schooner. Dit gebeurt vanaf een tijdelijk boorplatform op vijf kilometer uit de kust, dat circa drie maanden op de locatie aanwezig is voor de proefboring.

De proefboring vindt plaats in de winterperiode. Als uit de eerste proefboring blijkt dat gas aanwezig is in het Schooner-prospect, wordt de winterperiode daarop een tweede proefboring uitgevoerd naar het prospect Crab-East of Skipper. De locatie van het tijdelijk platform voor de eventuele tweede proefboring, dat circa vier maanden op de locatie aanwezig zal zijn, bevindt zich op 7,2 kilometer ten noorden van Schiermonnikoog.

Indien een economisch winbare hoeveelheid aardgas wordt aangetroffen, dan wordt een nieuwe besluitvormingsprocedure gestart om de gaswinning mogelijk te maken.

Deze gaswinning zal bijdragen aan de energievoorzieningszekerheid in Nederland.

Milieu-effectrapportage, Passende Beoordeling en besluitvorming

Aangezien het aan te boren gasprospect Schooner ligt onder gebied dat op grond van artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen als Natura 2000-gebied en het hier gaat om een nieuw op te richten (tijdelijk) mijnbouwwerk, valt de besluitvorming over dit project onder de rijkscoördinatierregeling. Dit houdt onder meer in dat de uitvoeringsbesluiten die voor het project nodig zijn (vergunningen en ontheffingen), worden voorbereid in één gecoördineerde procedure. Het coördinerend bevoegd gezag is de Minister van Economische Zaken (EZ). Het gaat om de volgende besluiten: Omgevingsvergunning en Natuurbeschermingswetvergunning.

Milieu-effectrapportage

Ten behoeve van de aanvraag voor de Omgevingsvergunning voor de eerste proefboring is een milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Daarbij zijn (mogelijke) milieueffecten, bijvoorbeeld op natuur, landschap, bodem en water, in beeld gebracht, zodat deze effecten een volwaardige rol kunnen spelen bij de besluitvorming. Ondanks dat de resultaten van de proefboring bepalend zullen zijn voor het overgaan naar de fase van gaswinning, zijn al zoveel mogelijk milieueffecten van de gaswinning in het MER in beeld gebracht.

Aangezien de eventuele tweede proefboring plaatsvindt buiten Natura 2000-gebied is daarvoor geen Omgevingsvergunning nodig.

Passende Beoordeling

Ten behoeve van de aanvraag voor de Natuurbeschermingswetvergunning (Nb-wetvergunning) voor het project is er ook een Passende Beoordeling gemaakt om te beoordelen welke effecten het project heeft voor Natura 2000-gebieden. In de Passende Beoordeling worden de effecten van twee proefboringen beoordeeld. De (ontwerp)Nb-wetvergunning heeft namelijk betrekking op het uitvoeren van beide proefboringen.

U kunt nu reageren op de ontwerpbesluiten en de onderliggende stukken, waaronder het MER en de Passende Beoordeling.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van 21 november 2014 tot en met 2 januari 2015 de ontwerpbesluiten, het MER, de Passende Beoordeling en de andere onderliggende stukken inzien op www.bureau-energieprojecten.nl en tijdens reguliere openingstijden (op papier) op de volgende locatie:

- gemeente Schiermonnikoog, Nieuwestreek 5, Schiermonnikoog, T (0519) 53 50 50.

Informatiemarkt

De Minister van Economische Zaken organiseert één inloopavond. U bent van harte welkom om daar vragen te stellen en informatie te krijgen over het project en de procedure.

Deze inloopavond wordt gehouden op:

- dinsdag 2 december 2014, Het Dorpshuis van Schiermonnikoog, Torenstreek 18a.

Van 19.00 uur tot 22.00 uur is de zaal open en heeft u de mogelijkheid om de informatiemarkt te bezoeken en vragen te stellen aan de aanwezige medewerkers van de overheid en GDF SUEZ E&P. U kunt vrij in- en uitlopen en op ieder moment met de diverse medewerkers spreken.

Ook kunt u tijdens de inloopavond uw zienswijze mondeling geven. Er is een notulist aanwezig om uw zienswijze op te schrijven.

U kunt uw mening geven

In uw zienswijze kunt u ingaan op alle onderdelen van de ontwerpbesluiten, het MER, de Passende Beoordeling en de andere onderliggende stukken. U kunt hierbij denken aan:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

We stellen het op prijs als u aangeeft op welke delen van de ontwerpbesluiten, het MER, de Passende Beoordeling of de onderliggende stukken u reageert en u uw zienswijze onderbouwt met argumenten.

Het is goed om te weten dat alleen een belanghebbende die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingebracht, later tegen dat besluit beroep kan instellen bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State. Zonder zienswijze kan een belanghebbende alleen beroep instellen als hem geen verwijt kan worden gemaakt van het niet-indienen van een zienswijze.

Hoe kunt u reageren?

U kunt van vrijdag 21 november 2014 tot en met vrijdag 2 januari 2015 reageren.

Wij ontvangen uw zienswijzen bij voorkeur digitaal.

Dat kan via www.bureau-energieprojecten.nl onder 'Gaswinning Schiermonnikoog'.

U kunt niet reageren via e-mail.

Per post kan ook: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt Proefboring ten behoeve van gaswinning ten

noorden van Schiermonnikoog, Postbus 248, 2250 AE Voorschoten.

Uw brief kan alleen als zienswijze in behandeling genomen worden als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars.

Wilt u uw zienswijze mondeling geven? Dat kan tijdens de inloopavond of via Bureau Energieprojecten op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, T (070) 379 89 79.

Wat gebeurt hierna?

Bureau Energieprojecten bundelt alle zienswijzen en reacties. Zo snel mogelijk na afloop van de inspraaktermijn kunt u deze downloaden via www.bureau-energieprojecten.nl.

De zienswijzen en reacties worden betrokken bij de definitieve besluiten.

In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in de definitieve besluiten zijn verwerkt.

De besluiten zullen ter inzage worden gelegd. Hierop staat beroep open.

Dit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Meer informatie

Uitgebreide informatie vindt u op www.bureau-energieprojecten.nl. Heeft u na het bezoeken van de website nog vragen? Dan kunt u bellen met Bureau Energieprojecten, T (070) 379 89 79.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties en zienswijzen

In onderstaande tabellen kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie of zienswijze opzoeken. De reacties zijn vanaf pagina 7 opgenomen. De zienswijzen vindt u vanaf pagina 19.

Reacties op ontwerpbesluiten 'PROEFBORING TEN BEHOEVE VAN GASWINNING TEN NOORDEN VAN SCHIERMONNIKOOG'

Registratienummer	Reactienummer
6D-OB-0005-R01	R01
6D-OB-0007-R02	R02

Zienswijzen op ontwerpbesluiten 'PROEFBORING TEN BEHOEVE VAN GASWINNING TEN NOORDEN VAN SCHIERMONNIKOOG'

Registratienummer	Zienswijzenummer
6D-OB-0001	0001
6D-OB-0002	0002
6D-OB-0003	0003
6D-OB-0004	0004
6D-OB-0006	0005
6D-OB-0008	0006
6D-OB-0009	0007
6D-OB-0010	0008
6D-OB-0011	0009
6D-OB-0012	0010
6D-OB-0013	0011
6D-OB-0014	0012
6D-OB-0015	0013
6D-OB-0016	0014
6D-OB-0017	0015
6D-OB-0018	0016
6D-OB-0019	0017
6D-OB-0020	0018

Alfabetisch overzicht organisaties en reacties / zienswijzen

Zienswijzen en reacties op ontwerpbesluiten 'Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog'

Reactienummer	Overheid
R01	Gemeente Schiermonnikoog, College van Burgemeester en Wethouders, SCHIERMONNIKOOG
R02	Provinsje Fryslân, College van Gedeputeerde Staten, LEEUWARDEN

Zienswijzenummer	Organisatie
0016	Energiecoöperatie De Sintrale Schiermonnikoog
0009	Nationaal Park Schiermonnikoog
0006	Natuurmonumenten
0015	Vissersverenigingen Hulp in Nood en Ons Belang

Reacties R01 tot en met R02

Verzonden: Woensdag 24 december 2014 11:00

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat: Postbus

Huisnummer: 20

Postcode: 9166 ZP

Woonplaats: SCHIERMONNIKOOG

Telefoonnummer:

E-mailadres: postbus20@schiermonnikoog.nl

Als: Organisatie

Organisatie: Gemeente Schiermonnikoog, College van Burgemeester en Wethouders

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

In de bijlage de zienswijze die ook per post is verstuurd.

Reactie

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt Proefboring ten behoeve van
gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN

Uw brief van:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:

Burgerservicenummer:

Ontwerpbesluiten DGETM-EM /
141 49933 en DGNR-RRE / 14164427
15792

Bijlage(n):

Behandelend ambtenaar:

Onderwerp:

Zienswijze gaswinning ten
noorden van Schiermonnikoog

Schiermonnikoog,

23 december 2014

Verzonden:

23 DEC 2014

Geachte heer/mevrouw,

U biedt gelegenheid tot het inbrengen van zienswijzen bij het voornemen om een proefboring naar gas te verrichten ten noorden van Schiermonnikoog. U heeft daartoe twee ontwerpbesluiten (Ontwerpbesluit omgevingsvergunning, kenmerk DGETM-EM/14149933 en Ontwerpbesluit Natuurbeschermingswet 1998, kenmerk DGNR-RRE/14164427) opgesteld. Daarnaast zijn een milieueffectrapport (versiedatum 10 juli 2014) en een passende beoordeling (versiedatum 10 juli 2014) beschikbaar. Met deze brief maken wij gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te brengen. Het Milieueffectrapport geeft een doorkijk naar de mogelijke winningsfase. Ook hier reageren wij op.

Een permanent productieplatform ten noorden van Schiermonnikoog vinden wij een uiterst ongelukkig idee omdat onze lokalesamenleving er in meerdere opzichten in de kern door wordt bedreigd. Niet alleen bij ons college, maar ook bij veel inwoners van Schiermonnikoog leven grote zorgen over diverse industriële ontwikkelingen in de directe omgeving van ons mooie eiland.

Ons pleidooi is erop gericht te voorkomen dat de komende twintig jaar een productieplatform op zichtbare afstand van ons eiland in de Noordzee staat. Wij gaan er van uit dat u de inhoud en strekking van onze opmerkingen meeneemt in uw uiteindelijke besluitvorming.

Proces

Wij willen u ondanks onze zorgen omtrent de voorgenomen ontwikkelingen, complimenteren met de deskundige en wellevende wijze waarop u ons college en de inwoners van Schiermonnikoog benadert met informatie over de proefboring ten noorden van Schiermonnikoog. De informatiebijeenkomst op 2 december 2014 in het dorps huis was goed verzorgd en in gesprekken die wij met enkele medewerkers van initiatiefnemer GDF SUEZ E&P Nederland en het ministerie van Economische Zaken hadden, konden wij op een prettige manier van gedachten wisselen. Wij wensen in de komende tijd op een zelfde constructieve manier met u in gesprek te blijven. Daarnaast zijn wij tevreden over het feit dat u open staat voor gesprekken met verontruste burgers, bijeen in de Actiegroep Horizon Schiermonnikoog.

Toch zijn er ook twee minder nauwkeurige processtappen. Zo heeft het ons verbaasd dat u in het ontwerpbesluit nu uitgaat van een tijdelijk platform op 5 kilometer afstand. Een alternatief dat in de startnotitie (definitieve versie 28 mei 2013) al was afgefallen.

Daarnaast betreurt het ons dat u ervoor heeft gekozen de zienswijzeprocedure samen te laten vallen met de (zeker op een vakantie-eiland) drukke decemberperiode. Burgers hebben nu weinig tijd om de stukken door te lezen en tot een weloverwogen zienswijze te komen.

Onze zienswijze op de startnotitie blijft op vrijwel alle punten van kracht. Die brief laten wij dan ook deels onderdeel uitmaken van deze zienswijze.

1. Een permanent productieplatform ten noorden van Schiermonnikoog is niet goed voor de natuur en het landschap

1.1 Rust en ruimte van nationale betekenis

Schiermonnikoog is een oase van rust en ruimte. De natuurwaarden van Schiermonnikoog zijn ook in economische zin van belang. Hoeveelheden gas kunnen worden vertaald in klinkende munt. Dat geldt niet voor de aanwezigheid van natuur en dat maakt haar extra kwetsbaar in een belangenafweging.

Wij hebben echter de overtuiging dat een rijke natuur goud waard is en dat Nederland met het Nationaal Park Schiermonnikoog goud in handen heeft, dat gekoesterd moet worden.

Juist de rust, ruimte en stilte van onze gemeente trekt vele bezoekers. De lokale economie is afhankelijk van deze bezoekers en het economisch belang van rust en ruimte is op lokaal niveau dan ook overduidelijk. Ook op het schaalniveau van de provincie Fryslân en van Nederland is de natuur van Schiermonnikoog van grote waarde. Misschien is een betere term: van 'Nationale betekenis'.

Onder de noemer 'Nationale betekenis' wordt immers ook de voorwaarde om de Rijkscoördinatieregeling toe te kunnen passen ondergebracht.

De MER en passende beoordeling gaan niet in op de nationale betekenis van rust en ruimte. Dat zou wel moeten, want industriële activiteiten horen niet thuis in het landschap rondom Schiermonnikoog.

1.2 Medailles

In Nederland zijn weinig plekken te vinden waar niet de mens, maar de natuur de overhand heeft in het landschap. Schiermonnikoog is een van die plekken en is sinds 1989 een Nationaal Park. Het bestaat grotendeels uit Natura2000-gebied en is uitgeroepen tot de mooiste plek van Nederland. De Waddenzee is Werelderfgoed, zoals ook het Great Barrier Reef en de Grand Canyon dat zijn.

De plaatsing van een productieplatform in de zee nabij Schiermonnikoog zet de belevingswaarde van de natuur en de natuurwaarden zelf onder druk. Dat de boring net over de grens van het Natura2000-gebied plaatsvindt doet hieraan weinig af. De natuurwaarden van het eiland Schiermonnikoog zijn niet in de laatste plaats gelegen in de ongereptheid van het gebied en haar omgeving. Wat is de meerwaarde van een Nationaal Park, de status Werelderfgoed Waddenzee, Natura 2000-gebied en Ecologische Hoofdstructuur, als de feitelijke beleving ervan doorkruist wordt door grootschalige industriële bouwwerken? Moeten deze medailles geen 'externe werking' hebben?

De MER omschrijft de landschappelijke waarde van het eiland Schiermonnikoog als Nationaal Park, maar noch in de passende beoordeling, noch in de besluitvorming wordt daar aandacht aan besteed. Dat Schiermonnikoog is verkozen tot mooiste plek van Nederland blijft achterwege. De status van de Waddenzee als UNESCO Werelderfgoed wordt ook niet meegenomen in de afweging. In een zorgvuldige belangenafweging kan dit niet gemist worden. De proefboring zal zelfs plaatsvinden binnen het Natura2000-gebied. Wat is de waarde van deze gebiedsaanwijzing als zij niet wordt gerespecteerd?

1.3 De kwaliteit van het afwezige

Het Waddengebied, met name Schiermonnikoog ontleent veel waarde aan het feit dat er geen grootschalige industrie is. Er zijn geen treinen en zijn geen snelwegen. Er is uitsluitend kleinschalige infrastructuur. Op grote delen van het eiland is de invloed van de mens vrijwel onzichtbaar. Dit levert een omgeving op waar de orde wordt bepaald door de wind, zon en zee. De afwezigheid van menselijke invloed levert een kwaliteit op die talloze Nederlanders hoog waarderen, te meer daar deze kwaliteit op de meeste plekken in Nederland is verdwenen. De kwaliteit van het afwezige is echter ook zeer kwetsbaar. Wij verzoeken om u de waarde van de kwaliteit van het afwezige mee te nemen in de MER. Onderzeese gaswinning zou een oplossing kunnen zijn om deze kwaliteit te behouden. Als gaswinning boven Schiermonnikoog onvermijdelijk is, kunnen wij instemmen met alternatief 2 die u op pagina 136 van de MER benoemd: aansluiten op een bestaand productieplatform AWG1 van de NAM.

De MER omschrijft de landschappelijke waarde van het eiland Schiermonnikoog en erkent dat een boorplatform ten opzichte van een relatief lege horizon een negatieve verandering is. Deze verandering heeft meer effect bij een platform op 5 kilometer afstand dan bij een platform op 7,2 kilometer afstand. Deze overweging maakt echter geen deel uit van het ontwerpbesluit. Voor een zorgvuldig besluit is dit wel noodzakelijk.

1.4 Het beeld van de horizon verandert veel sterker dan u voorspiegelt

De artist impression die u geeft in de afbeeldingen 8.1 en 20.1 van de MER vinden wij niet overtuigend. Wij zijn ons er van bewust dat een artist impression zelden de realiteit dicht nadert. Op ruim 12 kilometer afstand van het westerstrand van Schiermonnikoog staat ten noorden van Ameland een productieplatform in zee, AWG-1. Dit platform is zeer goed zichtbaar vanaf Schiermonnikoog en is op uw tekening te klein weergegeven. Een platform op 7,2 kilometer afstand van het Noordzeestrand komt veel nadrukkelijker in beeld. De artist impression in de startnotitie geeft een vertekend beeld. De sluizen van Lauwersoog staan op ongeveer dezelfde afstand van het eiland en zijn zeer goed zichtbaar. Een platform op die afstand komt dus ook veel nadrukkelijker in beeld dan uw tekening suggereert. Een permanent boorplatform op 7,2 kilometer zou de ruimte op een onaanvaardbare manier afgrenzen.

1.5 Natuurdoelstellingen worden door de rijksoverheid ondersteund

Het rijk draagt financieel bij aan belangrijke natuurdoelstellingen zoals: het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het waddengebied, het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee, een duurzame economische ontwikkeling in het waddengebied en een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het waddengebied en de direct aangrenzende gebieden en het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het waddengebied. In onze ogen staat de keuze voor een permanent boorplatform ten noorden van Schiermonnikoog haaks op het natuurbeleid dat door het rijk is vastgesteld. Zo wordt de status als UNESCO Werelderfgoed niet meegenomen in de afweging. Dit is vreemd omdat het ministerie van Economische Zaken er veel moeite in heeft gestoken om de eilanders te overtuigen van de meerwaarde van deze status. Het verwondt ons dan ook dat uw ministerie nu overweegt om de status geweld aan te doen door toe te staan dat er geboord wordt (met mogelijke bodemdaling tot gevolg) en dat er aantasting van het landschap plaatsvindt door de plaatsing van een permanent boorplatform aan de rand van het Werelderfgoed. De status van Werelderfgoed geeft een internationale status en allure aan de Waddenzee maar ook aan het omliggende gebied zoals de Noordzeekustzone en de Waddeneilanden.

In de Trilaterale Ministersconferentie februari 2014 zijn door uw staatsecretaris een aantal documenten ondertekend die een stimulans moeten bieden voor onder meer onbelemmerde vogeltrekroutes, een veiligheid verhogend geleidingssysteem voor scheepvaart en de ontwikkeling van duurzaam toerisme in het gehele Waddengebied.

Op een eerdere Trilaterale Regeringsconferentie in 2005 op Schiermonnikoog is een document ondertekend dat zowel de Waddenzee als de Noordzeekustzone vrijwaart van obstakels zoals windturbines. Ook een obstakel als een boorplatform hoort hier niet thuis. Wij krijgen de indruk dat u deze afspraken niet respecteert.

1.6 Duisternis

Schiermonnikoog is een van de laatste stukken wildernis van Nederland. Duisternis is een essentieel aspect van oorspronkelijk landschap. Een productieplatform straalt licht uit tot op grote afstand, alleen al vanwege veiligheidseisen. Er zal ook lichthinder optreden als gevolg van de aanwezigheid van personeel en diverse verkeersbewegingen. Dit is niet nodig, als er wordt aangesloten op een bestaand boorplatform. De effecten van licht- en geluidsemissies in een gebied waar nu nog slechts zeer beperkte activiteiten plaatsvinden, kunnen gemakkelijk worden onderschat.

1.7 Cumulatief effect andere activiteiten

Rondom Schiermonnikoog zijn al meerdere industriële activiteiten gestart: ten noorden van Borkum is de bouw van een windmolenpark in volle gang. Bij helder weer zijn deze windmolens niet alleen zichtbaar vanaf het strand van Schiermonnikoog, maar al vanaf Lauwersoog. Op 55 kilometer ten noorden van Schiermonnikoog zijn plannen voor de bouw van windmolenpark Gemini. Verder zijn er toenemende activiteiten in en rond de Eemshaven, die deels van invloed zijn op Schiermonnikoog, met name de extra scheepvaart langs Schiermonnikoog. Hier moet ook rekening mee worden gehouden bij de bouw van een eventueel permanent platform dichtbij de scheepvaartroute (alternatief

3). De stapeling van verschillende ontwikkelingen die elkaar blijven opvolgen, baart ons zorgen. Een permanent boorplatform zou een grote stap zijn in de verdere industrialisering van de omgeving van Schiermonnikoog.

Al deze economische activiteiten zijn van invloed op de ruimtelijke kwaliteit van de Noordzee, de Noordzeekustzone, de Waddenzee en het eiland Schiermonnikoog. In de MER staat een lijst van alle activiteiten, maar dat dit invloed heeft op de verregaande, niet-gewenste industrialisering rondom Schiermonnikoog wordt niet onderzocht. De steeds drukker wordende vaarweg naar de Eemshaven wordt niet genoemd.

1.8 Meer aantasting van het landschap op 5 kilometer afstand

In de startnotitie stond dat een proefboring op 5 kilometer afstand niet langer aan de orde was en dat dit alternatief was afgevalen. Het verbaast ons dat deze variant in de uiteindelijke MER weer opduikt en dat u zelfs kiest voor deze variant bij de eerste proefboring. Niet alleen zal de aantasting op het landschap boven water minder zijn bij een boring op 7,2 km, ook hoeft GDF-Suez dan slechts eenmaal een put te boren in het landschap onder water.

In de MER staat dat er in de winningsfase geen productieplatform op 5 km afstand komt, maar dat hier dan een sub-sea installatie komt. Omdat ook aan een subsea-installatie reparaties moeten plaatsvinden, met alle (vaar)bewegingen van dien, zou een proefboring op 7,2 km afstand en een uiteindelijk subsea installatie op die plek in onze ogen beter zijn.

2. Een permanent productieplatform ten noorden van Schiermonnikoog is niet goed voor de economie

2.1 Lange termijnvisie gevraagd

Wij zijn er van overtuigd dat welvaart meer omvat dan harde euro's. Een rijke natuur is kostbaar op een andere, maar niet minder belangrijke manier. De mogelijkheid die onze natuur biedt om te kunnen ontspannen beperkt bijvoorbeeld economische schade als gevolg van overspannenheid. Dat de mens de natuur aanwendt ten eigen bate is heeft veel welvaart gebracht. Een keerzijde van het exploiteren van de natuur is dat de beschikbare ruimte voor natuur sterk is gestonken. Schiermonnikoog is een van de laatste gebieden in Nederland waar de natuur het schaalniveau van een stadspark ontstijgt. Een permanent productieplatform op een plek waar de horizon nog redelijk gaaf is, levert schade op die naar onze overtuiging niet gecompenseerd wordt door geld. Vanuit een lange termijn visie leidt dit uitgangspunt ons tot de conclusie dat een permanent productieplatform kort bij het eiland Schiermonnikoog, meer schade dan winst oplevert. Dit geldt te meer daar er andere mogelijkheden zijn om (fossiele) energie te winnen. Hoe denkt u over deze lange termijnvisie?

2.2 Permanent productieplatform niet goed voor toerisme

Vrijwel alle toeristen komen naar Schiermonnikoog voor de natuur met bijzondere flora en fauna, het vrije uitzicht zonder horizonvervuiling, voor de ervaring van duisternis op de donkerste plek van Nederland en de rust en stilte. Een goed zichtbaar platform op zee, uitstraling van licht en helikoptervluchten op een plek waar nu leegte en stilte heerst doet ernstig afbreuk aan het beeld dat veel toeristen van Schiermonnikoog hebben.

Een boorplatform verstoort de rust en verkleint de ruimte. Transportbewegingen van helikopters en (bevoorradings)schepen zullen de rust doorbreken. De beleving van ruimte wordt ingeperkt waar objecten in zee staan. Waar een lege horizon wordt ingewisseld voor een uitzicht op industriële activiteiten, wordt de beleving van rust verstoord.

In onze eerdere zienswijze vroegen wij om een Sociaal Economische Effectrapportage. In uw korte reactie (Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog, notitie reikwijdte en detail van het MER, april 2014) schrijft u dat u de meerwaarde van zo'n rapportage niet ziet. Waarom, wordt niet beargumenteerd. Het effect van een boorplatform op het toerisme op de eilanden wordt in de effectenvergelijking (pagina 11) niet meegenomen. In hoofdstuk 8 gaat de MER in op de effecten op het toerisme. De MER stelt dat er in de wintermaanden minder toeristen komen op Schiermonnikoog en dat de proefboring in de wintermaanden plaatsvindt. Dit wekt de suggestie dat een proefboring in de wintermaanden daarom nauwelijks effect heeft op het toerisme, maar dit wordt niet onderbouwd met geldige argumenten.

2.2a MKBA toont effect nearshore industriële activiteiten op toerisme

In februari 2013 is het ministerie van Economische Zaken gestart met een onderzoek naar nearshore windmolenparken binnen de 12-mijlszone. Hiervoor is een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse

(MKBA) gemaakt om het effect van windparken in beeld te brengen. De MKBA toont aan dat het verlies aan inkomsten door near-shore windenergie alleen te verwachten is in toerisme, dus in het hart van de eilander economie. In de discussies merkten wij dat toerisme niet als serieuze bedrijfstak wordt gezien terwijl dit voor het Waddengebied en de Noordzeekustzone de belangrijkste, zo niet bijna enige tak van werkgelegenheid is.

De maatschappelijke baten zijn vooral te verwachten in de industrie, havens en andere technische activiteiten. Baten die niet op Schiermonnikoog terecht komen en dus geen compensatie betekenen voor het verlies aan werkgelegenheid op het eiland.

3. Een permanent productieplatform ten noorden van Schiermonnikoog is achterhaald beleid

3.1 Duurzame groei houdt zich moeizaam tot een nieuw boorplatform

In het energieakkoord van september 2013 staat dat gascentrales, ook in het transitietraject naar duurzame energie, belangrijk blijft. Wij erkennen dat aardgas nodig blijft, maar dat betekent niet dat de winning van aardgas op dezelfde schaal door moet gaan zoals nu het geval is. In datzelfde energieakkoord staat dat er 80 tot 95% reductie van broeikasgassen moet zijn. In het rapport 'Naar een schone economie in 2050' van het Planbureau voor de Leefomgeving staat: "Het huidige Nederlandse energiesysteem is voor een belangrijk deel gebaseerd op aardgas. Hoewel de emissies van aardgas kleiner zijn dan die van andere fossiele brandstoffen, zijn ze toch zo substantieel dat het onmogelijk is bij voortzetting van het huidige aardgasgebruik een vermindering met 80 procent te realiseren" (pagina 92). In ditzelfde rapport zien we dat als er 80% gereduceerd moet worden, we minder dan de helft van het huidige aardgas moeten gebruiken (pagina 149). Daarnaast blijkt uit dit rapport dat een enorm deel van de gasopbrengsten wordt geëxporteerd (pagina 19). In de transitie naar hernieuwbare energiebronnen blijft aardgas nodig, maar uit bovenstaande blijkt dat er veel minder nodig is. Wij verzoeken u dan ook te handelen naar de reductie-doelstellingen in het energieakkoord en dit ook in één lijn te zien met de natuurwaarden van Schiermonnikoog en de status van de Waddenzee.

3.2 Uitzondering op beleid kleine velden

In de startnotitie milieueffectrapportage maakt u melding van het feit dat sinds 1974 een actief beleid wordt gevoerd om zoveel mogelijk aardgas uit de kleine velden op de Noordzee te halen en daarmee het grote Groningengasveld te sparen. Dit beleid stamt uit de tijd van de oliecrises van de jaren 70, toen de vrees bestond dat fossiele brandstoffen op korte termijn niet beschikbaar zouden zijn en een alternatief niet voor handen. U baseert uw beleidskeuzes vooral nog op gedachtegoed uit de jaren 70. Graag brengen wij u onder de aandacht dat in de jaren '70 ook al werd nagedacht over een meer duurzame economische ontwikkeling, als een van de pijlers om te komen tot een hoger 'Bruto Nationaal Geluk'. Wij geven u in overweging om in uw rapportages het Bruto Nationaal Geluk een plek te geven. Wat er ook zij van de denkwereld van de jaren '70 en het moment waarop uw beleid is opgesteld, wij pleiten ervoor om nu af te wijken van het kleine veldenbeleid. Wij hebben u hierboven daartoe de nodige argumenten aangereikt.

In uw reactie (Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog, notitie reikwijdte en detail van het MER, april 2014) schrijft u dat het kleine velden beleid nog steeds actueel is: "Indien er een specifieke reden is om het gas uit een klein veld niet te winnen, zoals bijvoorbeeld schade aan de natuur, dan als gaswinning daar niet plaatsvinden", schrijft u. Wanneer u vervolgens toch gas gaat winnen nabij Schiermonnikoog en de kwetsbare Waddenzee is hier slechts sprake van holle retoriek.

4. Een permanent productieplatform ten noorden van Schiermonnikoog is overbodig, want er zijn alternatieven

4.1 Gasleiding

In plaats van een productieplatform op zee te bouwen is het mogelijk om ten behoeve van de winning een gasleiding onderzees aan te leggen naar het platform Ameland-Westgat (AWG-1). Dan is alleen de tijdelijke exploratieboring nodig. Dit is voor ons bespreekbaar en wij pleiten met nadruk voor deze optie. Indien deze optie duurder zou zijn dan een zelfstandig platform geven wij u in overweging dat er ook een economisch belang is verbonden aan een lege horizon. Rust en ruimte worden gewaardeerd en gezocht door velen die in hun dagelijks leven kampen met allerlei vormen van stress. Wij kunnen u niet vertellen hoeveel gevallen van burn-out voorkomen kunnen worden door een bezoek aan

Schiermonnikoog. Wij kunnen u wel meegeven dat het bouwen van een productieplatform in zee bij Schiermonnikoog niet alleen goed is voor de staatskas. Het aansluiten op het bestaande productieplatform AWG-1 vergt een langere pijpleiding. De kosten daarvan moeten worden afgezet tegen de meerwaarde die wordt gewonnen doordat vanaf het strand van Schiermonnikoog de horizon zijn ongerepte uitstraling behoudt. Bovendien zal de bouw van een productieplatform duurder zijn dan de aanleg van de onderzeese leiding.

Wij hebben begrepen dat de gesprekken tussen GDF-Suez en de NAM (die het platform AWG-1 exploiteert) niet helemaal naar wens verlopen en dat dit een obstakel vormt voor een leiding naar het AWG-1 platform. Wij verzoeken u om uw invloed aan te wenden om deze gesprekken weer op weg te helpen.

4.2 Andere velden

Wij zijn voorstander van alternatieven van fossiele brandstoffen zoals zonne-energie, waardoor geen bodemdalingen en aardbevingen ontstaan. Op dit moment er in Nederland volop gas gewonnen en deze hoeveelheden voorzien in de behoefte. Het winnen van gas uit dit veld of uit andere velden vermindert niet de netto hoeveelheid gas die er uiteindelijk gewonnen kan worden. Wij zijn van mening dat er meer dan genoeg gas te winnen is op plekken of met methoden waardoor dat niet rechtstreeks nadelig is voor Schiermonnikoog en de natuur. Alleen al hierom verzoeken wij u om te besluiten af te wijken van het kleine velden beleid.

Naar aanleiding van de startnotitie vroegen wij u om in de MER te onderzoeken in hoeverre er mogelijkheden zijn en welke milieueffecten er al of niet optreden, wanneer wordt afgeweken van het kleine velden beleid. Wij denken daarbij aan een moratorium van 20 jaar voor het winnen van gas uit de velden boven Schiermonnikoog. Over 20 jaar is de winning van fossiele brandstoffen misschien niet meer nodig en desnoods kan het gas alsdan gewonnen worden. Op ons verzoek is niet gereageerd.

5. Overige opmerkingen

5.1 Bodemdaling

Bodemdaling en hydromorfologie kunnen niet vooruitlopend op resultaten proefboring al worden meegenomen in de MER. In de eventuele MER voor de winningsfase wordt nadrukkelijk gekeken naar de noodzaak voor monitoring omdat de relatie tussen gaswinning en ecologie van de Waddenzee zeer indirect is, gezien de voorspelde bodemdaling. Volgens ons kan het niet zo zijn dat een aanname van afwezigheid van gevolgen van bodemdaling, niet verder getoetst zou hoeven worden. Zeker gezien andere activiteiten in het Waddengebied (zoutwinning Barradeel I en II en Havenmond, gaswinning vanuit de locatie Zuidwal, Oost-Ameland, in het noorden van Groningen en de omgeving van Lauwersoog). In de onderbouwingen van de afzonderlijke vergunningen worden de effecten van bodemdaling op de natuur minimaal geacht en vindt het 'hand aan de kraan' principe plaats. Een mooi principe als het om één locatie gaat. Onze zorg zit met name op het totale effect van al deze afgegeven vergunningen. Er komen namelijk meerdere handen aan de kraan zonder dat deze 'handen' als geheel op elkaar zijn afgestemd.

Wij constateren bovendien dat mogelijke bodemdalingen en de effecten daarvan in het verleden ernstig onderschat zijn. Sommige inwoners van onze gemeente maken zich grote zorgen over de gevolgen van mogelijke bodemdaling voor Schiermonnikoog en haar omgeving.

6. Samenvatting en conclusies

Wij vinden het idee van een permanent productieplatform ten noorden van Schiermonnikoog hoogst ongelukkig. Een tijdelijke opstelling is onwenselijk, maar bespreekbaar, wanneer een leiding wordt getrokken over de zeebodem naar een ander platform waardoor de horizon vrij blijft. De rust en ruimte van Schiermonnikoog in het Werelderfgoed Waddenzee en met de status van Natura2000-gebied en Nationaal Park is onverenigbaar met een boorplatform op korte afstand van het eiland. De voorgenomen ontwikkeling houdt een verslechtering van onze lokale economie in, terwijl de landelijke economie niet per se gebaat is met het aanspreken van de betrokken gasvelden. Het rijksbeleid ten aanzien van energiewinning is te eenzijdig gericht op fossiele brandstoffen en op het kleine velden beleid zou volgens ons een uitzondering gemaakt moeten worden. Een overkoepelde visie op de gevolgen van de cumulatie van ontwikkelingen wordt node gemist. Ten slotte constateren wij dat er een goed uitvoerbaar alternatief is voor een productieplatform boven Schiermonnikoog. Wij verzoeken u nogmaals onze opmerkingen het nodige gewicht toe te kennen bij uw uiteindelijke beslissing.

Een permanent productieplatform vinden wij onbespreekbaar. Een tijdelijke booropstelling zal ook een versturende werking hebben op de beleving van de natuurwaarden van Schiermonnikoog, maar kunnen wij echter billijken voor zover dit leidt tot een onderzese aansluiting op het platform AWG-1. De bouw van een booropstelling buiten het zomerseizoen vinden wij een goed uitgangspunt, zowel voor de toeristen die naar Schiermonnikoog komen als voor verschillende (trek)vogels. De keuze voor een permanente productieplatform zou, gezien de voorgaande argumentatie onzorgvuldig zijn. Een goede motivering voor de bouw van een permanent boorplatform ten noorden van Schiermonnikoog lijkt ons aldus niet denkbaar.

Wij zijn ons er van bewust dat aardgas thans een hoofdrol speelt in de energievoorziening van Nederland en winning uit aardgasvelden op zee een gegeven is. Wij zijn echter ook van mening dat, met de huidige mogelijkheden, de proefboring en winning van aardgas zo min mogelijk zichtbaar moet zijn. Daarnaast zijn wij van mening dat het aandeel aardgas voor de energievoorziening steeds minder wordt, waardoor winning van aardgas nabij Schiermonnikoog in de toekomst niet nodig is. Schiermonnikoog is een van de laatste plekken in Nederland waar een mens om zijn as kan draaien, zonder menselijke bebouwing te zien. Dat is uniek. Maak het oneindige voor ons en onze bezoekers niet eindig door de bouw van een productieplatform dichtbij Schiermonnikoog.

Zoals uit bovenstaande blijkt, heeft u op een aantal van onze eerder gemaakte opmerkingen niet gereageerd. Wij vinden uw voorgenomen besluit daarom niet zorgvuldig. Daarnaast vinden wij dat u op sommige opmerkingen reageert met ongeldige argumenten, waardoor wij vinden dat uw besluit onvoldoende is gemotiveerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Schiermonnikoog,

de secretaris,

B. Boelens

de burgemeester,

J. Steilinga

ONTVANGEN

20 DEC 2014

postbus 20120
 8900 hm leeuwarden
 tweekaksmarkt 52
 telefoon: (058) 292 59 25
 telefax: (058) 292 51 25

www.fryslan.nl
 provincie@fryslan.nl
 www.twitter.com/provfryslan

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt proefboring tbv gaswinning
 ten noorden van Schiermonnikoog
 Postbus 248
 2250 AE VOORSCHOTEN

Leeuwarden, 19 december 2014

Verzonden, **19 DEC. 2014**

Ons kenmerk : 01180007
 Afdeling : Stêd en Plattelân
 Behandeld door :
 Uw kenmerk : DGNR-RRE / 14190005
 Bijlage(n) :

Onderwerp : Zienswijze (ontwerp) Nb-wetvergunning; twee proefboringen GDF SUEZ
 ten noorden van Schiermonnikoog

Geachte heer/mevrouw,

Bij brief van 11 juli 2014 heeft GDF SUEZ E&P een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 aangevraagd. Op onderhavige aanvraag is de rijkscoördinatie-regeling van toepassing. De terinzagelegging van de ontwerpbesluiten voor de proefboring ten noorden van Schiermonnikoog (Nb-wetvergunning en omgevingsvergunning) is gestart op vrijdag 21 november 2014 en loopt tot en met vrijdag 2 januari 2015.

De aanvraag

De aanvraag betreft het uitvoeren van een tweetal proefboringen naar gas ten noorden van Schiermonnikoog (blokken N7b en Schiermonnikoog-Noord). De proefboringen vinden in twee opeenvolgende winters plaats (winter 2015-2016 en winter 2016-2017).

Per boring is sprake van een aantal fasen: de aanlegfase, boorfase en de verwijderingsfase.

In de aanlegfase zal een boorplatform in de vorm van een "jack-up rig" geplaatst worden. Een "jack up rig" heeft poten die op de zeebodem geplaatst worden, waarna het boorplatform naar boven wordt geheven. Hoogste punt van het platform is 95 m. boven zeeniveau. Het totale ruimtebeslag is 2000 m² met een totale voetafdruk van 675 m².

Na de aanlegfase zal er geboord worden. In deze fase zal het platform bevoorrad worden door de lucht en over water. Per week wordt uitgegaan van een viertal helikoptervluchten en vier bevoorradingschepen. Er zal 24 uur per dag, 7 dagen per week geboord worden. Er zullen voor de noodzakelijk verlichting dieselgeneratoren aanwezig zijn die 24 uur per dag draaien.

In deze fase zal er, nadat de gashoudende formatie is bereikt, een testfase plaatsvinden. In deze fase zal er een korte periode een hoge capaciteit gas worden geproduceerd. Het affakkelen van dit gas hoort bij deze fase. Het affakkelen zal zo zoveel mogelijk bij daglicht plaatsvinden.

Als laatste fase zal het platform met sleepboten weer worden verwijderd.

Beoordeling

Ten behoeve van dit project zijn diverse documenten overlegd:

1. Passende Beoordeling (verder: PB)
2. Ontwerpbesluit Nb-wet
3. Ontwerpbesluit omgevingsvergunning
4. Notitie reikwijdte en detail van het MER
5. MER RCR project proefboring ten behoeven van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog

Bovenstaande informatie geeft ons aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

Beoordeling landschappelijke effecten:

In het ontwerpbesluit Nb-wetvergunning wordt aangegeven dat door *“het ontbreken van de zogenaamde externe werking met betrekking tot de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van de gebieden, zoals bepaald in de vervallen besluiten, blijven deze waarden in het hiernavolgende buiten beschouwing”*.

Beoordeling van deze landschappelijke effecten zouden in dit geval moeten worden beoordeeld in het “ruimtelijk besluit” zijnde het ontwerpbesluit omgevingsvergunning. Echter in het ontwerpbesluit omgevingsvergunning is geen aandacht besteed aan het landschappelijke effect.

Wij adviseren om deze ommissie te herstellen in het definitieve besluit.

Depositie van stikstof:

Ten aanzien van de beoordeling van de effecten op het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog merken wij het volgende op.

In het ontwerpbesluit Nb-wetvergunning wordt het volgende weergegeven:

“De achtergronddepositie (ADW) op de Nederlandse Waddeneilanden, de Noordzeekustzone en de Waddenzee behoren tot de laagste van Nederland en ligt over het algemeen ruim onder de 1000 mol N/ha /jaar (RIVM 2014).”

Bovenstaande moge zo zijn voor grote delen van de Noordzeekustzone en Nederlandse Waddenzee, maar dit geldt niet voor grote delen van de Duinen Schiermonnikoog.

Het Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog is aangewezen voor 17 habitattypen die gevoelig tot zeer gevoelig zijn voor stikstofdepositie, met kritische depositiewaarden vari-

erend van 714 tot 2400 mol/ha/jr. De depositie in de omgeving van het gebied varieert van 937 - 1719 mol/ha/jr, waardoor de kritische depositiewaarde van een aantal habitattypen wordt overschreden. Gezien de achtergronddepositie in het gebied is daarbij sprake van een overbelaste situatie.

Uit zeer recente advisering over voorgenomen wijzigingen van de Natuurbeschermingswetgeving en uitspraken in beroepsprocedures tegen vergunningen van andere provincies (d.d. 9 april 2014) blijkt dat de Raad van State geen ruimte meer biedt voor interpretatie van het begrip "toename".

In deze jurisprudentie legt de Raad van State uit dat voor elke toename boven de 0 mol/ha/jr, hoe gering dan ook, slechts toestemming mag worden gegeven, als uit een onderzoek (een zgn. PB) blijkt dat er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen zijn.

Voor onderhavig project is een PB opgesteld waaruit blijkt dat er een tijdelijk geringe toename is van 0.1-0.4 mol N/ha/jr, (cumulatief 4.1 mol N/ha/jr).

In de PB wordt tevens de conclusie getrokken dat de tijdelijke, beperkte uitbreiding geen significante gevolgen zal hebben voor in dit geval de Natura 2000-gebied Duinen Schiermonnikoog. Mede doordat er in de afgelopen jaren diverse duinherstelmaatregelen genomen zijn. Deze maatregelen zijn echter genomen om negatieve effecten van andere projecten te mitigeren. Het is o.i. onjuist om de negatieve effecten van onderhavig project "mee te laten liften" met mitigerende maatregelen van andere projecten.

We onderschrijven dat het project een tijdelijke beperkte toename veroorzaakt van 0.1-0.4 mol N/ha/jaar, maar sluiten niet uit dat een plaatselijke toename van cumulatief 4.1 mol N/ha/jaar mogelijk wel tot effecten zou kunnen leiden. We adviseren dan ook om in het definitieve besluit nadrukkelijk in te zoomen op de lokale negatieve effecten van de Duinen Schiermonnikoog, om de wetenschappelijke zekerheid te verkrijgen dat er geen significante effecten zullen ontstaan. Mogelijk moet hierbij gedacht worden aan lokaal aanvullende beheermaatregelen om negatieve effecten weg te nemen.

Wij zijn van mening dat, met in acht name van het boven gestelde, de voorgenomen activiteit geen significante effecten zal veroorzaken en dat de vergunning kan worden afgegeven.

/Namen's het college van Gedeputeerde Staten,

Hoofd Team Groene Regelgeving

Zienswijzen 0001 tot en met 0018

Verzonden: Woensdag 3 december 2014 16:16

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

De onjuistheid is dat alles eigenlijk al beslist is en dat de economische belangen weer belangrijker zijn dan de natuurwaarden.

Onjuist is dat de natuurwaarde van dit gebied, waar je kan lopen langs Zee zonder zicht op menselijke activiteiten, niet hoger is ingeschat.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Ja de emotionele kant hiervan. In Nederland is al zoveel opgeofferd aan de economie. Dit was nog een van de weinige plekken wilde natuur in Nederland. Misschien wel een van de weinige plekken op de wereld waar je langs Zee kon lopen zonder dat er zicht is op menselijke activiteiten.

Daarnaast ben ik ook bang dat al deze activiteiten zoals bijvoorbeeld de helikopter, het affakkelen, het bouwen, het elektriciteit verbruiken natuurlijk de productie en verbruik van dat gas weer zoveel broeikasgas in de lucht zal brengen dat ik mij afvraag wat dat voor de klimaatverandering gaat betekenen.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ja, Elke dag loop ik langs het strand naar paal 10 nu zal ik naar een boortoren lopen waardoor mijn natuurervaring heel anders zal zijn.

Ik ben Zeeschilderes en de tijdelijke boortoren, maar zeker als die blijft staan, zal mijn zicht hinderen en dan zal het zo zijn dat ik op Schiermonnikoog niet meer de Zee kan schilderen zonder dat ik een boortoren zie. Voor mij is dat een ramp.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ja de inloopavond is georganiseerd met prachtige platen en brochures, met veel mensen in het pak die op deze wijze je proberen voor te lichten terwijl je weet dat het eigenlijk al beslist is. Het is heel frustrerend als het je emotioneel zo diep raakt.

De mensen gaan je iets uitleggen wat je al gelezen hebt. Heel beleefd terwijl de meeste mensen nooit op het strand zijn geweest waar die boortoren komt . Het is op deze manier alleen maar een show terwijl het over het mooiste natuurgebied gaat van de wereld. En je komt overstuurd thuis en machteloos.

Verzonden: Maandag 8 december 2014 14:30

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ik wil dat er gezocht wordt naar alternatieve energiebronnen in plaats van boren naar aardgas. De reden daarvoor is de negatieve gevolgen van gaswinning in Groningen en Friesland waar gas en zout wordt gewonnen voor de omgeving.

De boringen zijn gepland in de Noordzee: een groot deel is beschermd natuurgebied. Daar mogen geen boringen plaatsvinden.

Reactie

Verzonden: Maandag 8 december 2014 14:33

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ik woon op Schiermonnikoog. Het is hier de gewoonte dat, alles wat op het eiland gebeurt, onze achtertuin is. Wij vervuilen het niet, maken niet teveel lawaai et cetera. Mensen van buitenaf denken daar anders over, ook u. Het gaat over gaswinning, economische zaken, geld.

Op een heel rustige en stille plek, waar veel zeehonden zitten bent u van plan lawaai, licht en rotzooi te gaan maken. Onbegrijpelijk.

Mijn kleinkinderen mogen ook genieten. Laat het zitten en geef het door aan het nageslacht.

Reactie

Verzonden: Maandag 8 december 2014 14:35

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Ik maak bezwaar tegen de vervaldatum voor het indienen van zienswijzen, te weten 2 januari 2015.

De reden is dat de tijd hiervoor veel te kort is in deze decembermaand met alle landelijke en plaatselijke feestdagen (Klozum, Sinterklaas, Kerstmis en Oud- en Nieuw). De tijd is te kort om een gedegen zienswijze te formuleren.

Ik bepleit verlening van de indieningstermijn met zes weken gerekend vanaf 1 januari 2015.

Reactie

Inspraakpunt
Bureau Energie projecten
Postbus 248
2250 AE Voorschoten.

ONTVANGEN

03 JAN 2015

Schiermonnikoog 30 december 2014

Geachte mevrouw, mijnheer

Hierbij ontvangt u mijn zienswijze waarbij ik nog op een aantal punten ben ingegaan

De Pro Forma brief van 28 december j.l. was mijn voorlopige zienswijze.

Hierbij wil ik u vragen of u deze brief van vandaag 30 december als mijn officiële zienswijze te beschouwen en deze in plaats te doen van de brief van 28 december jl.

Graag had ik nog meer punten willen uitwerken.

Maar aangezien ik ziek geworden ben is het mij onmogelijk om dat te doen.

Het zij zo en is nietanders

Met vriendelijke groeten,

Inspraakpunt
Bureau Energieprojecten,
Postbus 248,
2250 AE Voorschoten.

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbesluiten Proefboring(en) ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog.

Schiermonnikoog 30 december 2014.

Geachte minister van Economische Zaken,

Hierbij ontvangt u mijn zienswijze over de voorgenomen proefboring(en) door Gaz de France Suez E&P Nederland B.V. (hierna GDF) ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog.

Inleiding

Tot aan het eind van de jaren 90 van de vorige eeuw hebben de politiek en sterke milieubewegingen het Waddengebied weten te vrijwaren van industriële exploitatie van aardgas. Hoewel de gemeente Ameland reeds in 1985 was gechanteerd om medewerking te verlenen aan de NAM en de politiek om het gas boven hun eiland te winnen, omdat zij anders niet aangesloten zouden worden op het aardgasnet, is daarmee de ondermijning van van het oostelijk Waddengebied eigenlijk al begonnen.

Na de eeuwwisseling is door een zogenaamde "lobby" het begrip "beheren" uit de Bijbel met de draaimethode "spinning" tot "beheersen" omgetoverd.

Met toestemming van het kabinet Balkenende aan de NAM om gas vanonder de Waddenzee te exploiteren in 2007 is de Waddengaswinning een feit geworden.

Natuurorganisaties hebben zich laten verleiden tot polderen en meedenken zijn op die manier onschadelijk gemaakt door de "gaslobby" van multinationale ondernemingen.

Bij de vondst van de Slochterengasveld werd bevolking van ons land door middel van een landelijk leidingnetwerk aan het gas gelegd en afhankelijk gemaakt van deze fossiele vorm van energie.

Nadien zijn er in het Noorden van ons land, aan de rand van de Waddenzee, allerlei industriële mijnbouwinitiatieven ontplooit, met gebruik van dezelfde toverformule.

De mijnbouwindustrie bedient zich sindsdien van de termen "*compensatie door sedimentatie*" en is het *Voorzorgsprincipe* uit de Habitatrichtlijn eigenmachtig ingeruild voor het zogenaamde Hand aan de Kraan principe, dat nergens in de richtlijn wordt genoemd.

Deze gang van zaken is niet alleen voor de natuur en het landschap en ons leefgebied een omgekeerde wereld geworden, maar dit gebeurt op deze manier wereldwijd.

Voor de diverse ondernemingen blijkt deze misleiding echter een voorbeeld om te volgen zolang de voorraad van aardgas strekt, om ook beschermde natuurgebieden aan te tasten. De noordelijke provincies en de Wadden zijn de grote wingebieden van ons land geworden en het einde van de planmatige exploitatie van het Waddengebied is nog niet in zicht.

Het introduceren van de term “natuurontwikkeling” is een vervanging geworden voor het verdoezelen van de gevolgen van industriële uitbuiting van het gebied.

Echter de natuur van de Waddenzee met haar eilanden hoeft niet ontwikkeld te worden, zij is! Het is een kwestie van er zoveel mogelijk af blijven en niet door menselijke ingrepen te laten verstoren.

Bij Ameland wordt sinds 1986 gas gewonnen. Er blijkt uit een pleidooi van de minister van EZ uit 2007, dat niet alleen bij Ameland zelf, maar ook Schiermonnikoog invloed van de gaswinning heeft ondervonden. In dat jaar is de waddengaswinning begonnen bij Moddergat en Nes (OD) en vanaf een gasinstallatie in de haven van Lauwersoog wordt met drie pompen gas gewonnen vanonder de Zoutkamperlaag, die te zuiden van het eiland ligt.

De MER geeft een doorkijk naar eventuele gaswinning. Het deert niet om de onderneming van proefboren en de mogelijke gaswinning te scheiden in apart uit te voeren procedures. Deze beperkte bepaling is slechts een door mensen bedachte constructie voor het doel dat wordt beoogt en heeft niets te maken met de voorzorg en het respect om een kwetsbaar natuurmonument als het eiland Schiermonnikoog en haar omgeving met rust te laten. De natuur met haar eigen wetten heeft geen grenzen, die door mensen zijn gesteld. De Habitatrichtlijn is daar duidelijk over, dat bij het maken plannen er gekeken moet worden naar de samenhang van andere activiteiten die in het gebied plaats vinden, vanwege de externe werking die in combinatie, door overlapping kunnen cumuleren.

Het feit dat een minister als exponent van de Nederlandse overheid een eigen interpretatie van de Europese regels en net als een wereldwijd opererende mijnbouwmultinational in een machtspositie verkeert, zal voor kwetsbare natuurgebieden desastreus kunnen zijn wanneer men afwijkt van de deze regels die het zelf heeft ondertekend.

Het laat onverlet dat de essentie van het doel om ecologische waardevolle gebieden te beschermen voorop moet blijven staan. Maar dit streven blijkt niet altijd het geval te zijn, gezien een aantal uitspraken van het Europese Hof van Justitie, waarvan het Kokkelvisserij Arrest een van bekendste is.

Het bedrijfsbelang van GAZ de France Suez en het ministerie van Economische Zaken zal met de uitvoering van genoemde plannen haaks komen te staan op het belang van het eiland Schiermonnikoog, omdat het onderhavige plan slechts eenzijdig vanuit economisch oogpunt wordt benaderd. Met deze visie zal de handelswijze dus nooit ten behoeve van het eiland Schiermonnikoog kunnen zijn. Integendeel er zal van haar fundament worden genomen en daar komt niets voor in de plaats terug. Het verzachten van de gevolgen van eventuele daadwerkelijke gaswinning, zoals bijvoorbeeld zandsuppletie, zal slechts een poging zijn om de bewoners zand in de ogen te strooien. Echter voor deze handeling zal nooit voldoende zand op voorraad liggen om succesvol te kunnen zijn.

Aangezien de natuur en de levende wezens die hun habitat in dit gebied hebben, wil ik voor deze stemlozen, die geen recht van spreken hebben graag opkomen.

Argumenten voor het behoud en de bescherming van Schiermonnikoog:

1.

De integriteit van de natuur.

De constatering gezien het nieuwe plan om proefboringen ten noorden van Schiermonnikoog te doen ten behoeve gaswinning, is niet van veel respect getuigen voor dit eiland. Het is het kleinste eiland in het Waddengebied en van een onverstoord natuurlijke schoonheid. Het is onbegrijpelijk dat er risico's met dit eiland genomen worden en dat was ook niet de afspraak. De afspraak is dat hier alleen de natuur haar gang mag gaan en dat moet zo blijven! Dat is altijd al zo geweest.

De onderliggende grond voor deze nieuwe aanval op dit eiland, kan alleen maar hebzucht zijn. Waar halen Gaz de France en de minister van EZ het recht vandaan?

Een zwaarwegend maatschappelijke reden bestaat er niet voor.

Om slechts voor een economisch gewin te gaan, wordt de eilander natuur geweld aangedaan en de integriteit van het gebied aangetast en komen we midden in een mijnbouwindustriegebied te liggen. Wat kunnen we liggend in een mijnbouwgebied dan nog meer verwachten? Genoeg is genoeg, het moet nu stoppen!

2

MER en Passende beoordeling.

Boren is verstoren, hoe je het ook wendt of keert.

Deze conclusie kan men trekken bij het lezen van de MER en de Passende Beoordeling.

Er van uit gaande dat de Waddeneilanden stiltegebieden zijn. En geluid op zee ver draagt vanwege het gebrek aan hoogbouw kan verstoring door geluid in de lucht en op het water hinderlijk zijn., niet alleen voor mensen maar vooral voor dieren.

Verstoring van vogels, vissen en zeehonden.

Verstoring door onderwatergeluid, door boren of heien.

Verstoring door bovenwatergeluid door transportverkeer aan- en afvoer van boten en helikopters.

Verstoring door licht van het boorplatform.

Verstoring van de horizon, silhouetwerking.

Verzuring en vermessing, vertroebeling, verontreiniging van de waterkwaliteit.

Stikstofdepositie, Luchtemissies, Visuele impact op de landschappelijke waarde,

Aanleggen Kabels en leidingen, Afvakkelen.

Bij vondst van het gas, en daadwerkelijke winning mogelijk nog boring van 5 putten meer.

Commentaar: Door de hierboven genoemde punten is duidelijk, dat boren een verstorende werking zal hebben, die aan de huidige nog ongerepte situatie wordt toegevoegd.

Daarbij wordt in de Passendebeoordeling vergelijkingen gemaakt met zogenaamde alternatieven, die geen alternatieven zijn. Welke alternatieven van wat?

3.

De implementatie van Habitat- en Vogelrichtlijn in de Natuurbeschermingwet 1998

Uitgaande van het feit dat natuurlijke habitats op het Europese grondgebied steeds meer achteruit gaan en wilde soorten bedreigd worden is het niet verantwoordelijk daar nog meer afbreuk aan te doen

De kern van de Habitatrichtlijn uit 1992 is te vinden in art. 6. Ingevolge art. 6 treffen de

lidstaten voor speciale beschermingszones de nodige beheersmaatregelen om te voorkomen dat de kwaliteit van de habitats verlechtert of dat er "storende factoren optreden"
Artikel 6.3 verbiedt het geven van toestemming voor alle projecten of plannen die de natuurlijkenmerken van de gebieden van communautair zouden kunnen aantasten.
Dit verbod is niet beperkt tot projecten of plannen die plaatsvinden binnen de aangewezen gebieden.

Hoogachtend,

bijlage: "hoe kun je de lucht bezitten?"

Aan
Bureau Energieprojecten,
Postbus 91344',
2509 AC Den Haag.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	
Nummer <u>DEP15029236</u> Den Haag	
Datum ontvangst:	13 JAN 2015
Afdeling:	
Repet:	

Geachte mevrouw, meneer,

In uw brief van 06 januari 2015 geeft u een ontvangstbevestiging van mijn zienswijzen op de ontwerpbesluiten van het project Proefboring ten behoeve van gaswinning ten Noorden van Schiermonnikoog.

U laat weten dat mijn zienswijze het registratienummer 6D-OB-0006 heeft.

Verder geeft u aan, dat de bijlage "Hoe kun je de lucht bezitten?" ontbreekt en dat het tot en met dinsdag 13 januari mogelijk is de ontbrekende bijlage als aanvulling op de zienswijze te geven.

Dank, dat u mij daar alsnog de gelegenheid voor geeft.

Het betreffende stuk, met bovengenoemde titel is als bijlage hierbij toegevoegd.

Met vriendelijke groeten,

bijlage: „ Hoe kun je de lucht bezitten? „

“Hoe kun je de lucht bezitten?”

Het grote blanke Opperhoofd heeft gesproken en stelt voor ons land en onze zee en haar ondergrond met alles wat zich daarin bevindt, te willen bezitten.

We zijn slechts primitieven en de blanke man, die nu nog meent dat hij sterk is en denkt dat hij een god is en de hele aarde bezit, zal eens moeten aanschouwen hoe hij de aarde heeft achter gelaten. Want hoe kan een mens de lucht, of de warmte van het land bezitten?

Wij weten dat de blanke westerse mens onze manier van leven niet begrijpt.

Hij beschouwt zijn moeder de aarde en zijn broeder de hemel als dingen die te koop zijn; die je kunt stelen en verkopen, als schapen of bonte kralen.

Zijn honger zal de aarde verslinden en slechts een woestijnij achterlaten.

Deze gedachte is ons vreemd; als wij de tinteling van de lucht, en de glinstering van het water niet bezitten, hoe kunnen ze dan verkocht worden?

Voor ons is dat zo moeilijk te begrijpen; voor de indiaan is de lucht iets kostbaars, want alles deelt in dezelfde adem. De bomen, de dieren, de mensen - allen nemen deel aan dezelfde adem.

Ieder stukje grond is heilig in de ogen van mijn volk. Het stof van de aarde waarop u nu staat beantwoordt onze voetstappen met meer liefde dan de uwe, want het is verrijkt met het stof van onze voorouders. En onze blote voeten zijn zich bewust van hun aanraking en medeleven.

Een ding weten wij zeker, en ook de blanke zal het eens inzien: onze god is dezelfde god.

U kunt zich nu wel verbeelden dat u de enige god bezit, zoals u ook het land en het water wilt bezitten, maar dat kunt u niet. Hij is de god van alle mensen: voor de rode mens en de blanke mens koestert hij dezelfde liefde. De aarde is hem dierbaar en hij houdt van deze aarde.

En wie de aarde schendt, beledigt haar schepper.

Tussen alles bestaat een verband. Wij zijn een deel van de aarde en de aarde is een deel van ons. De aarde is onze moeder. Wat de aarde overkomt, overkomt ook haar kinderen.

Het web van het leven is niet door de mens geweven, hij is er maar een draadje in.

Mensen komen en gaan, als de golven van de zee. Ook de blanke mens zal niet uitgezonderd worden. Wat hij het web aandoet, doet hij tegelijk zichzelf aan.

De aarde is niet het bezit van de mens, de mens is het bezit van de aarde.

Ons land is waardevoller dan uw geld, deze grond zal altijd bestaan. Niet eens de vlammen van het vuur kunnen hem vernietigen. Zolang de zon schijnt en het water naar de zee stroomt, zal dit land blijven bestaan om aan mensen en dieren leven te geven.

Wij kunnen het land van mensen en dieren niet verkopen, de Grote Geest heeft het hier uitgestrekt.

Gij kunt uw geld tellen en het zo snel verbranden als de bizon zijn kop schudt, maar alleen de Grote Geest kan de zandkorrels en de grashalmen van deze vlakte tellen. Waar wij over beschikken en gij met uw handen kunt dragen, dat willen wij u schenken, maar dit land? Nooit!

Seattle, voormalig opperhoofd van een zestal indianenstammen uit Noord-Amerika
(Uit zijn toespraak, gehouden in december 1854, tot de gouverneur Isaac Stevens)

ONTVANGEN

20 DEC 2014

Noordereinde 6D
Postbus 9955
1243 ZS 's-Graveland

T (035) 655 99 33

F (035) 656 31 74

www.natuurmonumenten.nl

IBAN NL 58 INGB 0666 0285 24

BIC INGBNL2A

KvK nr. 40516730

AANGETEKEND

Bureau Energieprojecten,
Inspraakpunt Proefboring t.b.v. gaswinning Schiermonnikoog
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN

Datum 19 december 2014
Behandeld door
Telefoonnummer
Natuurgebied Schiermonnikoog
Onderwerp Proefboring gaswinning Schiermonnikoog

Geachte heer/mevrouw,

Graag maken Natuurmonumenten en de Waddenvereniging gebruik van de door u geboden mogelijkheid tot het geven van een zienswijze over de ontwerp vergunning-Natuurbeschermingswet / Passende Beoordeling proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog.

1. Algemeen

Schiermonnikoog is een van de laatste gebieden van Nederland waar bezoekers en inwoners landschappelijke kwaliteiten, als rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis kunnen ervaren. De mogelijke plaatsing van een opsporings-, dan wel een winningsplatform voor gas direct ten noorden van de kust van Schiermonnikoog, zal ernstig afbreuk doen aan deze kwaliteiten. De Waddenvereniging en Natuurmonumenten – als beheerder van grote delen van het eiland, hebben dan ook met grote zorg kennis genomen van het voornemen van GDF-Suez om in dit gebied naar gas te zoeken en eventueel te winnen. Immers niet alleen het natuurbelang is in het geding, ook de natuurbeleving van de duizenden bezoekers aan Schiermonnikoog wordt met de plaatsing van een opsporings- en eventueel een winningsplatform sterk negatief beïnvloed. Zoals wij ook in onze zienswijze op de Startnotitie hebben aangegeven, willen wij opnieuw naar voren brengen dat een winningsplatform op 7 km afstand van de kust voor ons onacceptabel is.

Wij hebben begrepen dat GDF-Suez in onderhandeling is met de NAM om gebruik te maken van het bestaande winningsplatform boven Ameland. Wij verzoeken u daarbij faciliterend op te treden en deze optie ook voor te schrijven.

2. Landschappelijke impact opsporings- en winningsplatform

Wij realiseren ons dat de verblijfsduur van een opsporingsplatform ten opzichte van de verblijfsduur van een winningsplatform relatief kort is. Echter, in het MER is ook te lezen dat het opsporingsplatform vanaf Schiermonnikoog goed zichtbaar zal zijn. Een zo kort mogelijk verblijf van een opsporingsplatform in de nabijheid van het eiland is naar onze mening dan ook van het grootste belang. Wij kunnen dan ook accepteren dat er voor gekozen is de

Aan Bureau Energieprojecten,
 Datum 19 december
 Onderwerp Proefboring gaswinning
 Pagina 2 van 5

opsporing in eerste instantie net binnen N2000-gebied – in plaats van net daarbuiten - te laten plaatsvinden. Immers daarmee wordt de opsporingstijd met een maand beperkt. Wij verzoeken u in de vergunning de opsporingstijd te maximaliseren.

PKB Waddenzee

Het geplande opsporingsplatform is slechts enkele kilometers verwijderd van het PKB-gebied Waddenzee. In de bijlage bij de ontwerp-vergunning is vermeld dat externe werking met betrekking tot de doelstellingen ten aanzien van natuurschoon voor het Natura 2000 gebied Waddenzee ontbreekt. In de toelichting van de PKB-Waddenzee is echter het volgende vermeld. *“Het kabinet is van mening dat het unieke open landschap van de Waddenzee beschermd dient te worden. (...) Om deze waarde te behouden wordt bebouwing aan de rand van de Waddenzee niet, of uitsluitend aangepast aan het open landschap van de Waddenzee en omgeving toegestaan. Op basis van deze externe werking mag nieuwe bebouwing in de nabijheid van de Waddenzee alleen plaatsvinden op basis van de randvoorwaarden van het nationaal ruimtelijk beleid en dient qua hoogte aan te sluiten bij de aangrenzende bestaande bebouwing en dient, daar waar het gaat om bebouwing in het buitengebied, te passen bij de aard van het landschap. (...) Voor de hoogtebepaling van bebouwing in de nabijheid van de Waddenzee wordt een uitzondering gemaakt (...), en onder voorwaarde van zorgvuldige inpassing, voor tijdelijke installaties ten behoeve van exploratie, onderhoud en winning van gas. Ook voor de uitzonderingen geldt dat nieuwe bebouwing zoveel mogelijk ingepast dient te worden in de bestaande skyline. Met deze voorwaarde wordt aangegeven dat de grootschalige openheid van het landschap en de horizon van de Waddenzee belangrijke kwaliteiten zijn, waarmee overheden in hun afwegingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden, rekening dienen te houden. De beleidsmaatregelen met betrekking tot de bebouwingshoogte en inpassing zijn gericht op het voorkomen van niet in het landschap passende en beeldverstorende bebouwing”.* Mede gezien de tekst van de PKB, welke is overgenomen in de Structuurvisie infrastructuur en ruimte en het Baro, verzoeken wij u bij de vergunningverlening alsnog de externe werking van het natuurschoon/landschappelijke kwaliteit te betrekken en hierover voorschriften te verbinden aan de vergunning.

Verlichting

Lichthinder door een boortoren en een eventueel productieplatform dient zo veel mogelijk te worden beperkt. De locatie dient zo te worden ingericht dat er zo weinig mogelijk lichtemissie is.

In het MER is beschreven dat teneinde de effecten van verlichting te minimaliseren, de verlichting wordt gereduceerd tot het minimaal noodzakelijke. De verlichting naar het eiland wordt “zoveel mogelijk uitgeschakeld”. In de vergunningvoorschriften is opgenomen dat “onnodige lichtuitstraling” moet worden vermeden (art. 17). Wij zijn van mening dat dit voorschrift ten onrechte niet kwantitatief van aard is. Ons inziens behoort voorgeschreven te worden dat de lichtuitstraling naar Schiermonnikoog geheel wordt voorkomen. De maximale lichtuitstraling in de overige richtingen behoort volgens ons te worden gekwantificeerd in maximale aantallen lux. Daarmee is ook handhaving mogelijk. Daarbij dient alsnog het type verlichting en de kleurstelling te worden voorgeschreven die de vogels in het gebied zo weinig mogelijk beïnvloeden.

Aan Bureau Energieprojecten,
 Datum 19 december
 Onderwerp Proefboring gaswinning
 Pagina 3 van 5

Affakkelen

In de Passende Beoordeling is in Hoofdstuk 5 Effectbepaling vermeld dat nachtelijk affakkelen kan leiden tot desoriëntatie van vogels. In de Passende Beoordeling is ook aangegeven (blz. 85) dat het affakkelen "overdag" plaatsvindt. In voorschrift 18 van de ontwerp-vergunning is echter opgenomen dat het affakkelen "zo veel mogelijk" bij daglicht plaatsvindt. Een dergelijke bepaling sluit het 's nachts affakkelen niet uit. Wij verzoeken u daarom voor te schrijven dat het affakkelen slechts overdag mag plaatsvinden. Daarnaast dient het maximale aantal uren dat overdag mag worden afgefakkeld, voorgeschreven te worden.

3. Geluid, verstoring

Wij kunnen ons goed vinden in de keuze van GDF-Suez om niet te heien, maar te boren. Wij verzoeken u in de vergunning expliciet vast te leggen dat heien niet is toegestaan.

Helikoptervluchten zijn zeer verstorend voor mensen, vogels en zeezoogdieren. De bevoorrading met helikopters zal tot veel verstoring kunnen leiden. In de vergunning is slechts voorgeschreven dat een minimale vlieghoogte van 450m moet worden aangehouden. Ten onrechte zijn echter geen vliegroutes voorgeschreven. Wij verzoeken u expliciet vast te leggen dat helikopters gebruik maken van routes buiten de begrenzing van de N2000-Noordzeekustzone en N2000-Waddenzee, dus via de Noordzee. Ook is het maximaal aantal helikopterbewegingen niet in de vergunning vastgelegd. Wij verzoeken u dit alsnog te doen. Wij verzoeken u in de vergunning mitigerende maatregelen voor te schrijven die er toe leiden dat de verstoring door vaar- en helikopterbewegingen op de diverse daarvoor gevoelige vogelsoorten tot een minimum wordt beperkt. Daarnaast achten wij monitoring naar de effecten van eventuele verstoring op gevoelige vogelsoorten van groot belang. Wij verzoeken u daartoe een monitoringsverplichting in de vergunning op te nemen.

4. Emissies

Boorgruis

In de Passende Beoordeling is aangegeven dat Oil Based Mud (OBM) wordt afgevoerd, terwijl Water Based Mud (WBM) wordt geloosd. In de Passende Beoordeling wordt gesteld dat de lozing van boorgruis op korte termijn tal leiden tot de aanwezigheid van een laag systeemvreemd materiaal op de zeebodem. Na verloop van tijd zou dit echter niet meer detecteerbaar zijn. Ook zouden de hoeveelheden zodanig klein zijn dat effecten op primaire productie of macrobenthos verwaarloosbaar klein zijn.

Op pagina 24 van de Passende Beoordeling wordt aangegeven dat verontreiniging door boorspoeling en boorgruis op voorhand wordt uitgesloten. Er wordt echter nergens beschreven welke chemische stoffen gebruikt gaan worden en wat hun effecten op het zeemilieu zullen zijn. Wij verzoeken u dit alsnog te laten beoordelen. Dit temeer omdat uit de bijlage bij de omgevingsvergunning (p.12) blijkt dat ontheffing wordt aangevraagd voor het gebruik van bepaalde stoffen. Het toetsingskader voor het toestaan van het gebruik van deze chemicaliën is een andere dan het toetsingskader van de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet. De effecten van het lozen van de chemicaliën, onder andere in de boorspoeling en de spacervloeistof, dient daarom ook in de onderhavige Natuurbeschermingswetvergunning-procedure beoordeeld te worden. Wij verzoeken u dan ook deze beoordeling alsnog te laten uitvoeren.

Aan Bureau Energieprojecten,
 Datum 19 december
 Onderwerp Proefboring gaswinning
 Pagina 4 van 5

Zekerheid over de afwezigheid van de effecten van de emissie van WBM wordt in de Passende Beoordeling niet gegeven. Wij verzoeken u daarom voor te schrijven dat ook het WBM wordt afgevoerd. Ten onrechte is overigens in de vergunning eveneens niet vastgelegd dat het OBM wordt afgevoerd. Wij verzoeken u dit voorschrift eveneens in de vergunning op te nemen.

Stikstof

De werkzaamheden op en rond het productieplatform leiden tot stikstofemissie. In de Passende Beoordeling is opgenomen dat in de – grijze – duinen van Schiermonnikoog (N2000 Waddenzee + N2000 Schiermonnikoog) de huidige N-depositie al groter is dan de kritische depositiewaarde. Daar komt de stikstofemissie ten gevolge van de werkzaamheden op en rond het platform dus nog bij. In de Passende Beoordeling is beschreven dat voor de komende jaren duinherstelprojecten zijn gepland, waarmee de staat van instandhouding verder wordt verbeterd. In de bijlage bij de vergunning wordt daarop geconcludeerd dat er geen sprake is van een negatief effect op het instandhoudingsdoel van de grijze duinen.

In de uitspraak van 10 december jl. van de Raad van State over het Tracébesluit A2 oordeelde de Afdeling dat de minister het treffen van natuurmaatregelen (in casu de aanleg van blauwgraslanden) niet mocht meenemen in haar beoordeling. Wij verzoeken u deze uitspraak te betrekken bij de definitieve vergunning.

Los daarvan lijkt het er op dat GDF-Suez profiteert van de maatregelen van derden (i.c.RWE). Wij zijn echter van mening dat GDF-Suez zelf gehouden is maatregelen te treffen die er toe leiden dat de staat van instandhouding wordt verbeterd. Wij verzoeken u daartoe in de vergunning voorschriften op te nemen.

5. Afsluiting van de put

Wij vragen ons af of het afsluiten van de put door de pijp te voorzien van een cementprop en op zes meter diepte af te snijden, voldoende zekerheid geeft dat voorkomen wordt dat de pijp in de toekomst toch onder invloed van de dynamiek bloot komt te liggen en daardoor kwetsbaar wordt voor beschadiging. Wij verzoeken u daartoe extra maatregelen in de vergunning voor te schrijven.

6. Winning

Hoewel deze vergunning uitsluitend betrekking heeft op de boring en niet op de winningsfase, willen wij toch benadrukken dat een gedegen monitoring van de ecologische en morfologische impact essentieel is, zeker in een eventuele winningsfase. Een goede nulmeting is daarbij onontbeerlijk. Ook een goede berekening van de cumulatieve effecten door bodemdaling en door verstoring is noodzakelijk.

7. Afwijken van de vergunning

In artikel 7 van de Natuurbeschermingswet wordt aangegeven dat afwijking van de vergunning toegestaan is na goedkeuring door het bevoegd gezag. Afwijkingen van de vergunning die niet passend zijn beoordeeld, dienen echter altijd alsnog passend beoordeeld te worden. Dit dient in de vergunning te worden opgenomen. Bovendien moet het voor belanghebbenden kenbaar zijn dat er wijzigingen worden toegestaan. Wij verzoeken u de vergunning op bovenstaande punten aan te passen.

Aan Bureau Energieprojecten,
Datum 19 december
Onderwerp Proefboring gaswinning
Pagina 5 van 5

Natuurmonumenten en Waddenvereniging vertrouwen erop dat u bovenstaande opmerkingen betreft bij het opstellen van de definitieve vergunning.

Hoogachtend,
Mede namens de Waddenvereniging,

Regiodirecteur Groningen, Friesland, Drenthe

Slochteren 20-12-2014

ONTVANGEN

23 DEC 2014

Mijn zienswijze over de proefboringen naar de aardgas winning ten noorden van Schiermonnikoog door de energie maatschappij GDF-SUEZ Nederland.

De proefboringen worden uitgevoerd met de bedoeling om later aardgas te gaan winnen. De vraag is, moet er nog meer aardgas in deze omgeving gewonnen worden, na het mislukken van de aardgas winning in de provincie Groningen, waarbij de ellende afgewenteld wordt op de bewoners van Groningen en Drenthe. Het is te verwachten dat bij deze gaswinning evenals in Groningen de bodem zal zakken. Dit zal evenals in Groningen aardschokken veroorzaken die voelbaar zijn over een grote afstand zelfs tot in het Groningse gebied. We hebben dit jaar nu al meer dan 80 aardschokken in Groningse gebied gehad waarschijnlijk halen we de honderd wel. Het is zo al erg genoeg.

De bodem daling door deze gaswinning zal voor dit kwetsbare gebied een ramp zijn. Hoe gaan de eilanden Schiermonnikoog, Rottum en Rottumerplaat er uitzien. Blijft Schiermonnikoog bewoonbaar? Wie adviseren de minister hierover en hoe capabel zijn deze mensen. We hebben tot dusver in Groningen slechte ervaringen. In hoeverre zijn deze mensen beïnvloed door het Heartland Instituut dat de klimaat verandering ontkent en zegt dat we rustig door kunnen gaan met het gebruik van fossiele brandstoffen. In vrijwel alle onderzoeken blijkt dat dit onjuist is en dat de gegevens vervalst zijn. In hoeverre hebben deze mensen ervaringen met aardbevingen bij aardgaswinning? Er zullen vast geruststellende rapporten komen die zeggen dat er niets aan de hand is. Die zijn indertijd ook over de gaswinning in Groningen gemaakt.

In de rapporten van de Verenigde Naties, de Rapporten van de IPCC en zelfs van het Internationaal Energie Agentschap wordt geadviseerd om het grootste deel van de bekende voorraden fossiele brandstoffen in de grond te laten zitten. Dit geldt ook voor aardgas. En zeker voor Noord Nederland. Door de bijzonder grote uitstoot van CO2 in Nederland is ons quotum al bijna verbruikt. Bij deze aardgaswinning komt ook nog veel CO2 vrij. Dit is uit klimaat overwegingen volstrekt onaanvaardbaar. Om de hoeveelheid CO2 uitstoot verder te beperken zullen we daarom snel moeten overschakelen op andere systemen van verwarmen van gebouwen en kassen. Dit zijn aardwarmte projecten en warmte pompen. Nog investeren in aardgas is vragen om kapitaal vernietiging.

Wat wel had moeten gebeuren is een proefboring naar aardwarmte op Schiermonnikoog en een plan om met deze aardwarmte de huizen te verwarmen. Wat ook nodig is op grote schaal investeren in duurzame elektriciteit en elektriciteit opslag. Bij Schiermonnikoog zijn dat een klein plan Lieveense, dat goed ingepast is in de duinen en dat de natuurwaarden op het eiland zelfs versterkt, Kleinere windmolens zoals op het Wadden eiland Fano in Denemarken en "Tocado" watermolens zoals bij Texel en de Afstultdijk

Het wordt tijd dat we ons op de toekomst richten en ons niet meer bezig houden met oplossingen uit een ver verleden. Gaswinning en andere fossiele brandstoffen zijn volledig achterhaald.

Als de GDF SUEZ Nederland zo nodig gas wil hebben voor de Steg eenheden bij Lelystad dan kunnen ze een "Power to Gas " installatie bouwen op de Maasvlakte bij de kolen centrale en bij de Steg eenheden in Lelystad. Het gas kan weer gebruikt worden in de Steg eenheden waardoor duurzame energie opgeslagen kan worden. Dit kan ook met waterstof. Dat zijn tenminste nuttige investeringen die ook nog in het energie akkoord staan.

De GDF Suez zijn trouwens verplicht om te investeren in een CO2 afvang voor de nieuwe kolen centrale op de Maasvlakte. Het lijkt me redelijk af te wachten tot deze installatie klaar is voor dat er nieuwe vergunningen aan dit bedrijf afgegeven worden.

Als de GDF SUEZ zo nodig wil investeren in energie dan zijn er nog genoeg duurzame projecten waar ze hun geld in kunnen steken. Op de bedrijfsterreinen van deze maatschappij kunnen vast nog heel veel zonnecellen en een aantal windmolens geplaatst worden.

Door deze proefboringen worden we in de provincie Groningen aangetast in ons belang omdat de kans op nog meer aardbevingen nog groter wordt. Tevens wordt door de ontwikkeling van nieuwe gas locaties, de toekomst van de bewoners van Noord Groningen en ook die van mijn kleinkinderen, door de klimaatveranderingen onnodig in gevaar gebracht.

WIJ WILLEN GEEN NIEUWE GASWINNINGEN MEER IN DE VERRE OMGEVING VAN DE PROVINCIE GRONINGEN.

ONTVANGEN

23 DEC 2014

Aan de leden van de 2^e kamer der Staten Generaal

Van het gas af

Sinds de aardbevingen in het noordelijke deel van het Slochterveld met grote regelmaat plaats vinden gebeuren er vreemde dingen. De minister die beweert dat als de gas productie verlaagd wordt we in het komende jaar in de kou komen te zitten. Dit is werkelijk heel vreemd want je kunt op grote schaal overgaan op warmte pompen. Dit had de minister moeten zeggen: MENSEN WE KUNNEN U NIET VOLDOENDE AARDGAS MEER LEVEREN, NEEM S.V.P EEN WARMTE POMP. WE STARTEN BINNENKORT EEN ACTIE OM DITTE STIMULEREN. Maar misschien hadden de minister en zijn ambtenaren hier nog nooit van gehoord. Het hele ministerie maakt de indruk helemaal niets van de klimaat veranderingen te willen weten, want anders hadden ze de gasproductie niet op een absurde manier opgevoerd. De uitstoot van CO₂ door aardgas is hierdoor 2,5 maal zo groot geworden. Op grote schaal overgaan op warmtepompen zal de uitstoot van CO₂ sterk doen dalen en toch zorgen voor voldoende warmte. Noodzakelijk is wel dat wind en zon energie en elektriciteit opslag snel uitgebreid wordt. Economische zaken zal vast zeggen dat dit niet kan. Dit kan echter gemakkelijk. In de kustzone van Hoek van Holland tot Den Heider is voldoende ruimte voor windmolens. Daar kunnen nauwelijks zichtbaar vanaf het strand, heel veel windmolens gebouwd en elektriciteit opslag installaties aangelegd worden.

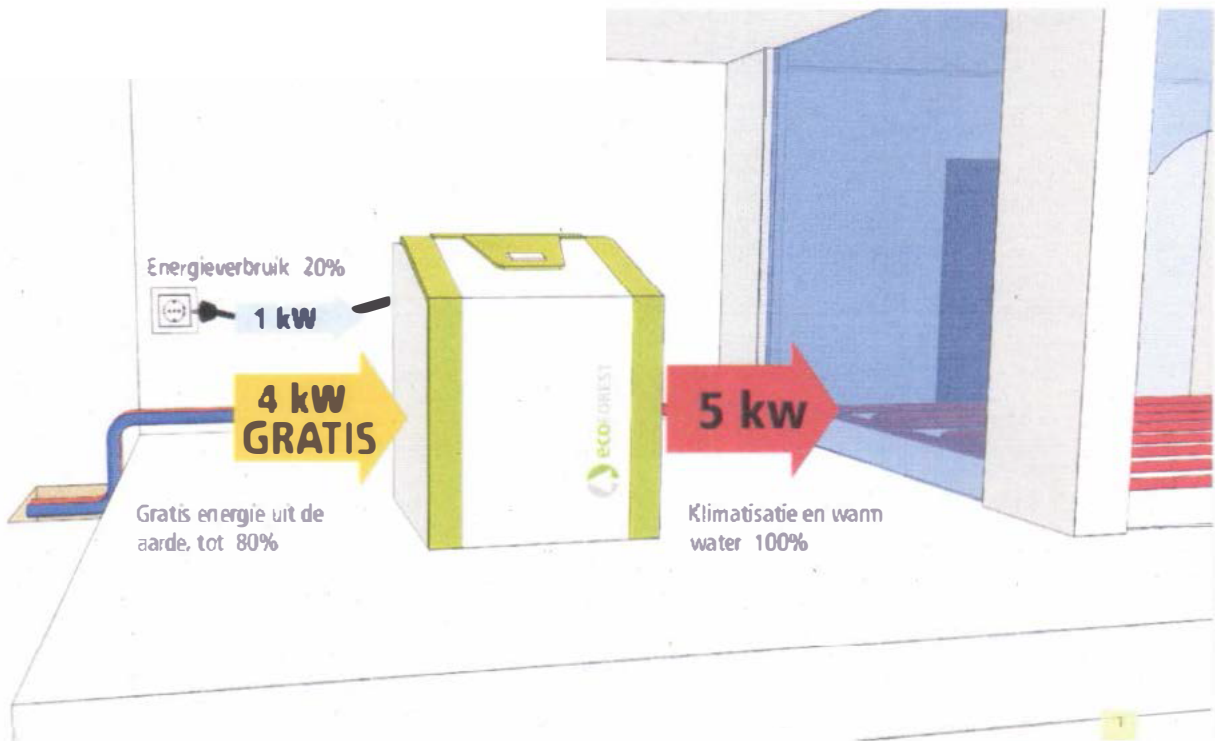
In Zweden zijn vrijwel alle oliestook verwarmingen binnen 2 jaar vervangen door warmte pompen en ze hebben er nog een prima industrie aan over gehouden ook. In Duitsland heeft Bosch goede warmtepompen op de markt gebracht. Ook zijn er goede Japanse en Koreaanse installaties. In Frankrijk hebben ze kleine installaties ontwikkeld voor de kleinere huizen in Parijs.

Waar is het nodig om zo snel mogelijk de gasverwarming door warmte pompen te vervangen? In eerste instantie het Slochterveld. Door de beweging van de grond door aardbevingen en zettingen, worden de gasleidingen onbetrouwbaar. Daarna komt de Randstad. In Rijnmond hebben we de hoogste CO₂ uitstoot ter wereld. Door over te gaan op warmte pompen kan dit aanzienlijk verbeteren. Verder zullen ze daar de industrie warmte beter moeten gaan benutten voor de verwarming van woonwijken. In de Randstad moeten binnen 3 jaar vrijwel alle gasverwarming vervangen zijn door warmtepompen. Maar ook in de rest van Nederland is het noodzakelijk om zo snel mogelijk over te gaan op warmte pompen. De levering zekerheid van aardgas wordt de komende jaren onzeker, de CO₂ uitstoot moet flink omlaag en er is voldoende elektriciteit voor warmte pompen. Tenslotte de toekomstige welvaart. Door een combinatie te maken van warmte pompen met duurzame energie en elektriciteit opslag kunnen we voor het grootste deel van onze warmte voorziening zelf zorgen en is het niet nodig om duur aardgas te importeren. Dit is het verschil tussen economische groei of krimp. Een probleem is nog hoe maken we het voor bedrijven aantrekkelijk om over te gaan op duurzame energie en warmte pompen. Er zullen regelingen moeten komen waarbij bedrijven coöperatief kunnen investeren in duurzame energie en elektriciteit opslag en daarvoor elektriciteit geleverd krijgen. Om dit soort veranderingen en een op de toekomst gericht beleid te voeren is het nodig om het ministerie van economische zaken te splitsen in een ministerie van handel en bedrijven en een ministerie van klimaat en energie. De problemen die

opgelost moeten worden, zijn zo groot dat er twee ministers in de ministerraad moeten zitten om tot goede oplossingen te komen. De minister van klimaat en energie zal de zware taak hebben om in korte tijd de gas levering aan de gebouwen sterk te verminderen. Deze vermindering van het gasverbruik heeft nog een ander groot voordeel, namelijk dat de voorraad aardgas veel langer meegaat en in een heel rustig tempo gewonnen kan worden. Het kan dan gebruikt worden voor het verkeer en vervoer, bij voorbeeld het openbaar vervoer.

Wie hebben er tot dusver voor gezorgd dat er in Nederland zo weinig warmtepompen zijn? Was dit de gas lobby en het ministerie? Of waren het de werkgevers die allen maar goedkope brandstof wilden? Er zijn een aantal artikelen in die richting in de NRC en de Volkskrant gepubliceerd. Duidelijk was wel dat er groepen waren die er belang bij hadden dat er grote hoeveelheden gas uit de grond gehaald moest worden en dat het klimaat en de bewoonbaarheid van Groningen niet mee telden. Een parlementair onderzoek hiernaar zou op zijn plaats zijn.

11 maart 2013

Verzonden: Donderdag 25 december 2014 22:23

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Het is vandaag Kerstmis. Helaas zie ik me op deze feestdag gedwongen om een deel van deze dag te besteden aan het indienen van mijn zienswijze met betrekking tot de voorgenomen proefboringen ten noorden van mijn woonplaats Schiermonnikoog. Zie bijlage.

Reactie

Aan: Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Proefboring t.b.v. gaswinning ten
noorden van Schiermonnikoog

Onderwerp: Zienswijze m.b.t. proefboringen
ten noorden van Schiermonnikoog

Schiermonnikoog, 25 december 2014

Het is vandaag Kerstmis. Helaas zie ik me op deze feestdag gedwongen om een deel van deze dag te besteden aan het indienen van mijn zienswijze met betrekking tot de voorgenomen proefboringen ten noorden van mijn woonplaats Schiermonnikoog.

Stikstofdepositie in relatie tot Natura2000

De proefboringen hebben extra stikstofdepositie tot gevolg voor het Natura-2000 gebied terwijl een toename van de stikstofdepositie niet is toegestaan in het betreffende Natura-2000 gebied. Mijn zienswijze is dat vanwege de extra stikstofdepositie de uitvoering van de proefboringen niet is toegestaan op de voorgenomen locatie.

Voor de berekening van de depositie is, blijkens de afbeelding op pagina 5 (bijlage 2) van de passende beoordeling, de locatie van de proefboring (abusievelijk) gesitueerd op globaal 9 km ten noorden van Schiermonnikoog. De geplande locatie is voorzien op slechts 5 km. Dit verschil in afstand heeft nadelige gevolgen voor de depositieberekening. Voor de betreffende locaties geldt nu al een overschrijding van de KDW. Dat is een reden te meer om geen extra overschrijding toe te staan.

Landschappelijke aantasting

Naast eerder genoemd aspect zou m.i. een toets vereist zijn m.b.t. de aantasting van het vrije zicht (landschappelijk aspect) omdat de proefboring gepland is binnen het Natura-2000 gebied.

Onzekerheid over toekomst

Op zich maakt het niet uit welk bedrijf het voornemen heeft naar gas te boren. Het minste wat gevraagd kan worden is dat de overlast en aantasting tot een minimum beperkt blijven. Daarom is vroegtijdige overeenstemming tussen de NAM en GDF-Suez absoluut nodig om gebruik te maken van elkaars infrastructuur/leidingen. In dat geval zou de productie plaats kunnen vinden onderwater en dus zonder extra zichthinder. Vanuit Schiermonnikoog is nu al het boorplatform (van de NAM) ten noorden van Ameland goed zichtbaar, dat is meer dan voldoende overlast. Het Ministerie dient een dergelijke overeenkomst (tussen de NAM en GDF) voorwaardelijk te maken aan de toestemming voor de winning.

Geen draagvlak onder de bevolking

Voor de gasboringen ten noorden van Schiermonnikoog is geen draagvlak bij de bevolking van het eiland. De dreiging veroorzaakt onrust en angst. De ervaringen met gaswinningen

elders, de risico's voor de peiler van de lokale economie (toerisme) en de negatieve gevolgen voor het Nationaal Park liggen aan de basis van de weerstand tegen de (proef)boringen. De afweging van het algemene belang wordt wel degelijk gemaakt maar weegt niet op tegen de nadelen en risico's.

Een zorgvuldige communicatie en afstemming met betrokken burgers wordt door het Ministerie en door GDF-Suez hoog in het vaandel geschreven. Die bevolking heeft tot nu toe het gevoel dat daaraan tegemoet gekomen wordt als aan de formele afstemming voldaan wordt. Hoe zit het met de communicatie als de bevolking anders denkt over dit project?

Met vriendelijke groeten,

27 DEC 2014

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Proefboring t.b.v. gaswinning
ten noorden van Schiermonnikoog
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN

Uw brief van	UW kenmerk	Ons kenmerk	Leeuwarden
		20141224_AK	24/12/2014
Onderwerp	Telefoon nr	Bijlagen	
Zienswijze proefboring Schiermonnikoog		-	

Geachte heer/mevrouw,

Bij brief van 11 juli 2014 heeft GDF SUEZ een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 aangevraagd. Op onderhavige aanvraag is de rijkscoördinatie-regeling van toepassing. De terinzagelegging van de ontwerp-besluiten voor de proefboring ten noorden van Schiermonnikoog (NB-wetvergunning en omgevingsvergunning) is gestart op vrijdag 21 november 2014 en loopt tot en met vrijdag 2 januari 2015.

De aanvraag

De aanvraag betreft het uitvoeren van een tweetal proefboringen naar gas ten noorden van Schiermonnikoog (blokken N7b en Schiermonnikoog-Noord). De proefboringen vinden in twee opeenvolgende winters plaats (winter 2015-2016 en winter 2016-2017). Per boring is sprake van een aantal fasen: de aanlegfase, boor-fase en de verwijderingsfase. In de aanlegfase zal een boorplatform in de vorm van een "jack-up rig" geplaatst worden. Een "jack up rig" heeft poten die op de zeebodem geplaatst worden, waarna het boorplatform naar boven wordt geheven. Hoogste punt van het platform is 95 m boven zeeniveau. Het totale ruimtebeslag is 2000 m² met een totale voetafdruk van 675 m². Na de aanlegfase zal er geboord worden. In deze fase zal het platform bevoorradet worden door de lucht en over water. Per week wordt uitgegaan van een viertal helikoptervluchten en vier be-

Nationaal Park
Schiermonnikoog

p/a Tweebaksmarkt 52
8911K2 Leeuwarden

voorradschepen. Er zal 24 uur per dag, 7 dagen per week geboord worden. Er zullen voor de noodzakelijk verlichting dieselgeneratoren aanwezig zijn die 24 uur per dag draaien. In deze fase zal er, nadat de gashoudende formatie is bereikt, een testfase plaatsvinden. In deze fase zal er een korte periode een hoge capaciteit gas worden geproduceerd. Het affakkelen van dit gas hoort bij deze fase. Het affakkelen zal zo zoveel mogelijk bij daglicht plaatsvinden. Als laatste fase zal het platform met sleepboten weer worden verwijderd.

Reeds ingediende zienswijze

Op 10 juli 2013 heeft het Overlegorgaan van het Nationaal Park Schiermonnikoog een zienswijze ingediend op de startnotitie "Proefboring door GDF-SUEZ ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog". Schiermonnikoog en het omringende Wadden en Noordzeegebied kent naast de bekende Naura2000 status ook het predikaat Nationaal Park. Een status die een gebied destijds niet zomaar heeft gekregen. Bij de 20 Nationale Parken die Nederland rijk is gaat het om aaneengesloten natuurgebieden van minimaal 1000 ha. groot, welke een uitzonderlijke landschappelijke waarde kennen met daarin een bijzonder planten en dierenleven. Doel is deze waarden te behouden of verder te ontwikkelen.

Onze zorgpunten ten aanzien van de voorgenomen activiteit betroffen:

1. Het aantasten van de bovengenoemde kernkwaliteiten, zeker in geval gekozen gaat worden tot definitieve exploitatie van het gasveld middels een permanent zichtbaar platform.
2. Het onduidelijk zijn van het cumulatieve effect van de proefboringen en de mogelijke exploitatie in samenhang met andere economische activiteiten in de Noordzeekustzone en het Waddengebied. Dan gaat het om olie- en gaswinning, de aanleg van windparken alsmede het plaatsen van energiecentrales aan de rand van dit Werelderfgoed.
3. Wat zijn de effecten van bodemdaling op de aanwezige gradiënt van de bodem van de Noordzee en Waddenzee. In hoeverre worden ecologische en geomorfologische processen in dit systeem beïnvloed.
4. Aangelegde infrastructuur is vaak tientallen jaren aanwezig zijn, moet aangelegd en onderhouden worden. Rust en stiltegebieden zullen worden verstoord en de bodem van aanwezige plaat- en geulsystemen beïnvloed.

Thans liggen ter visie:

- Het ontwerpbesluit in het kader van de NB-wet 1998
- Het ontwerpbesluit omgevingsvergunning
- De passende beoordeling in het kader van de NB-wet 1998
- Notitie reikwijdte en detail van het MER
- MER RCR project proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog

Onze zienswijze op de stamotitie blijft op alle punten van kracht. Die brief laten wij dan ook deel uitmaken van deze zienswijze. Bovengenoemde stukken geeft ons aanleiding tot het maken van de volgende (aanvullende) opmerkingen:

1. Volgordelijkheid opsporing- en exploitatiefase

Wij zijn van mening dat een permanent productieplatform tijdens een eventuele exploitatiefase voor Schiermonnikoog als Nationaal Park, onderdeel uitmakende UNESCO werelderfgoedlijst niet verenigbaar met de doelen van deze beide statussen en dus onacceptabel is. Het enige alternatief is dus het werken met zogenaamde "subsea-installaties" en verwerking van het gas op een bestaand platform. In het MER wordt een doorkijk gegeven naar deze exploitatiefase. Mocht uit een MKBA-analyse blijken dat van dit benoemde alternatief 2 tijdens de exploitatiefase geen sluitende business case kan worden opgesteld dan heeft ons inziens het starten van de opsporingsfase geen zin.

2. Landschappelijke impact opsporingsplatform

Het opsporingsplatform zal vanaf de kust van Schiermonnikoog goed zichtbaar zijn. Een zo kort mogelijke aanwezigheid van het platform in de nabijheid van het eiland is volgens ons van groot belang. Wij kunnen accepteren dat gekozen wordt voor een opsporingslocatie net binnen het N2000gebied. Daarmee wordt deze fase met een maand ingekort.

Lichthinder dient te worden voorkomen. In het MER maar ook in de vergunningvoorschriften wordt naar onze mening te veel in beschrijvende zin beschreven hoe lichthinder zo veel als mogelijk kan worden voorkomen. Dit zal veel kwalitatiever moeten worden gesteld zodat een en ander handhaafbaar is. In de passende beoordeling wordt gesteld dat 's nachts affakkelen kan leiden tot desoriëntatie bij vogels, bovendien affakkelen in de nacht levert meer lichthinder op dan overdag. Het aantal affakkelmomenten is beperkt en kan prima overdag plaatsvinden. De vergunningvoorschriften zullen hierop moeten worden aangepast.

In het ontwerp besluit Nb-wet wordt aangegeven dat door *"het ontbreken van de zogenaamde externe werking met betrekking tot de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van de gebieden, zoals bepaald in de vervallen besluiten, blijven deze waarden in het hiernavolgende buiten beschouwing"*. Beoordeling van deze landschappelijke effecten zouden in dit geval moeten worden beoordeeld in het "ruimtelijk besluit" zijnde het ontwerpbesluit omgevingsvergunning. Echter in het ontwerp-besluit omgevingsvergunning is geen aandacht besteed aan het landschappelijke effect. Wij adviseren om deze omissie te herstellen in het definitieve besluit.

3. Emissies

Wij zijn van mening dat alle boorspoeling, Oil Based Mud, maar ook Water Based Mud moet worden opgevangen en afgevoerd. Het effect van het lozen van boor-

spoeling en of boorgruis is volgens ons onvoldoende tot uiting gekomen en onderbouwd in de passende beoordeling.

De kritische stikstofdepositiewaarden van een aantal N2000 vegetatietypen op Schiermonnikoog wordt overschreden, er is sprake van een overbelaste situatie. Voor de opsporingsfase wordt een tijdelijke beperkte uitbreiding van de stikstofdepositie berekend van 0,1 – 0,4 molN/ha/jr. In de passende beoordeling wordt aangegeven dat deze tijdelijke beperkte uitbreiding geen significante gevolgen zal hebben voor de “Duinen van Schiermonnikoog”. Beargumenteerd onder meer door te stellen dat de afgelopen jaren diverse duinherstelmaatregelen zijn uitgevoerd. Het is naar onze mening onjuist om “mee te laten liften” met mitigerende maatregelen van andere projecten. Tevens wordt het negatieve effect van onderhavig project (cumulatief effect 4.1 mol N/ha/jr) onderschat.

4. Cumulatief effect andere en aanpalende activiteiten

Rondom Schiermonnikoog zijn diverse industriële activiteiten gestart of in ontwikkeling. Te denken valt aan de aardgaswinning nabij de oostpunt van Ameland, de bouw van off-shore windmolenparken en de energiecentrales in de Eemshaven. Naast de activiteit op zich worden al deze locaties verbonden met leidingen en kabels welke moeten worden aangelegd en onderhouden in een ecologisch gezien kwetsbaar en uniek gebied. In onze zienswijze op de startnotitie vragen wij aandacht voor beide aspecten. Noch in de passende beoordeling, noch in het MER wordt ingegaan op het cumulatieve effect van al deze activiteiten alsmede bijbehorende infrastructuur en het afgeleide effect van aanleg en onderhoud. Het effect van “stapelings” van al deze opeenvolgende ontwikkelingen baart ons zorgen en dient inzichtelijk te worden gemaakt.

Hoogachtend,

Namens

Voorzitter Overlegorgaan Nationaal Park Schiermonnikoog

Secretaris Overlegorgaan Nationaal Park Schiermonnikoog

27 DEC 2014

23 december 2014

Aan: Bureau Energieprojecten
Inspraak punt Proefboring t.b.v. gaswinning
ten noorden van Schiermonnikoog
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Betreft: zienswijze

Geachte mevrouw, heer,

Het toerisme is de economische kurk waarop het eiland Schiermonnikoog drijft.
Het is dus van levensbelang voor het voortbestaan van onze gemeenschap en van de daarvoor
benodigde voorzieningen op het eiland om gasten naar hier te trekken.
Wat zijn de natuurlijke onderscheidende sterke punten van Schiermonnikoog.
In willekeurige volgorde: Het breedste strand van Europa met altijd wisselende vergezichten,
wolkenluchten, licht en kleuren.
De kwelders, de Waddenzee en de specifieke kenmerken van een getijdengebied.
De hiermee verbonden flora en fauna, m.n. vogels van kwelder en wad en weidevogels. In
najaar en voorjaar de vogeltrek langs de kust.
Stilte en rust.
Donkere nachten met heldere sterrenhemel
Zuivere lucht.

Dit alles wordt een schaars goed in onze wereld.
Mensen zullen hier steeds meer behoefte aan krijgen.

Schiermonnikoog moet in het algemeen belang, maar ook in het belang van het voortbestaan
van de gemeenschap op het eiland alle activiteiten die ondernomen worden toetsen: Eert het
de natuurlijke kracht van het eiland.

Het dient zich te richten op activiteiten die zijn natuurlijke kracht versterken.
Tegelijk dient het met kracht alle activiteiten verre van zich te houden die in enigerlei vorm
die natuurlijke kracht aantasten.

Mijns inziens tasten booractiviteiten voor de kust van Schiermonnikoog deze natuurlijke
krachten en waarden aan.
Ik wil hiermee mijn tegenstem laten horen.

Hoogachtend,

Verzonden: Maandag 29 december 2014 19:04

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Mijn zienswijze is, dat er géén proefboringen moeten plaats vinden, omdat de permanente gaswinning ongewenst is en omdat de optelsom van de invloeden van de proefboringen voor de natuur niet gemaakt is, maar zeker negatief uitpakt. Zie bijlage.

Reactie

Aan: Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Proefboring t.b.v. gaswinning ten
noorden van Schiermonnikoog

Onderwerp: Zienswijze m.b.t. proefboringen
ten noorden van Schiermonnikoog

Schiermonnikoog, 29 december 2014

Uit de opgestelde Milieueffectrapportage (MER) blijkt, dat door de proefboringen de natuur op en rond Schiermonnikoog op verschillende manieren wordt aangetast. Het gaat volgens de rapportage van GDF-Suez (direct belanghebbende) om diverse geringe aantastingen. Geringe beïnvloeding van de beschermde gebieden, gering boven- en onderwater geluid, geringe lichthinder, geringe aantasting van de waterkwaliteit, geringe visuele impact, en nog meer van dergelijke “geringe” invloeden.

De optelsom van de diverse “geringe” nadelen en hinder die de natuur te verwerken krijgt (op en rond Schiermonnikoog) is echter niet in beeld gebracht. Voor sommige aspecten is die geringe hinder net de druppel die de emmer doet overlopen.

De Waddenzee staat op de UNESCO-lijst van Werelderfgoed, de geplande gaswinning vindt plaats in Natura-2000 gebied, Schiermonnikoog is een van de weinige oorden met echte rust en stilte. Daar komen de gasten naar toe om de hectiek te ontvluchten en, evenals de inwoners van het eiland, te genieten van de ongereptheid.

Die situatie verandert drastisch als er straks decennia lang, pal voor de kust, gas gewonnen wordt. Om die reden hebben de inwoners van Schiermonnikoog grote moeite met de geplande gasboringen. De proefboringen zijn de opmaat naar een definitieve gaswinning die niet wenselijk is.

Mijn zienswijze is, dat er géén proefboringen moeten plaats vinden, omdat de permanente gaswinning ongewenst is en omdat de optelsom van de invloeden van de proefboringen voor de natuur niet gemaakt is, maar zeker negatief uitpakt.

Met vriendelijke groeten,

Verzonden: Donderdag 1 januari 2015 12:10

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Wat is het plan bij aardbevingsschade en wat is de procedure voor compensatie bij schade

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Wij hebben een woning op schierminnikoog

Bij verzakking of aardbeving veroorzaakt dit schade en waardevermindering aan de woning

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Is gdf suez een capabele operator..

Ik zou shell beter vertrouwen

Reactie

Verzonden: Donderdag 1 januari 2015 16:02

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Geen mening

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

De opwarming van de aarde door nog meer CO2 uitstoot. Dit kan een logisch gevolg van een proefboring zijn.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Stijging van de zeespiegel veroorzaakt nu al op Schiermonnikoog verzilting van de hoge kwelder wat onder meer tot uiting komt in het afsterven van veel oudere bomen.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Dit lijkt mij al erg genoeg.

Reactie

Verzonden: Donderdag 1 januari 2015 16:55

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel: .

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Als eigenaar van een vakantie-appartement op het eiland meen ik inderdaad dat mijn belangen worden geraakt. Het grootste deel van Schiermonnikoog en omgeving is beschermd natuurgebied. Mensen komen naar Schiermonnikoog voor de rust en de prachtige uitzichten. Niet alleen is een boortoren horizonvervuiling, het vormt ook een bedreiging voor de natuur en het eiland met alle economische schade (waardedaling onroerend goed/minder toerisme) van dien. Ik ben dan ook zeer tegen deze proefboring.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Het tijdstip dat u hebt gekozen voor de ter inzage legging van de besluiten, te weten December, is, gezien de vele feestdagen, bepaald niet gelukkig gekozen. Een verlenging van de termijn lijkt mij op zijn plaats.

Reactie

Verzonden: Vrijdag 2 januari 2015 15:31

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie: Vissersverenigingen Hulp in Nood en Ons Belang

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Ja, in het ontwerp besluit NB wetvergunning staan in de Voorschriften de verkeerde uitgesloten periodes in 2017 en 2018 vermeld (pagina 4, punt 12)

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Ja, het economische belang van de medegebruikers: de garnalenvisserij en aanverwante bedrijven (zie bijlage)

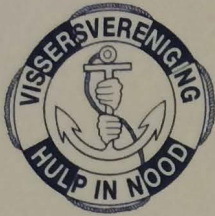
Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ja, Er zullen voor de garnalenvisserij meer toegangsbeperkingen gaan gelden in een voor hen belangrijk visgebied. Dit in combinatie met eerdere (omstreden) toegangsbeperkende maatregelen brengt de sector in economisch onbalans. (zie bijlage)

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Nee

Reactie

VISSERSVERENIGING HULP IN NOOD - ZOUTKAMP
Opgericht in 1884

Aan Bureau Energieprojecten,
Inspraakpunt Proefboring t.b.v. gaswinning Schiermonnikoog,
Postbus 23, 2290 AA Wateringen.

Harlingen, 2 januari 2015

Geachte dames, heren,

Wij hebben kennis genomen van de "Ontwerpbesluiten Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog", November 2014. Wij zouden bij deze de volgende zienswijze/bezwaren naar voren willen brengen:

De genoemde activiteiten vinden plaats in wateren die met name voor de garnalenvisserij zeer waardevolle visgronden zijn. De beoogde proef locaties blijken te liggen op de grens van het zogenaamde Vibeg gebied I, II en III. (Staatscourant 2013 Nr 11444 rectificatie bijlage 11 juli 2013).

In onze eerdere zienswijze hebben wij aangegeven dat wij ons niet correct behandeld voelen wanneer de visserij de toegang tot bepaalde visserijgronden wordt ontzegd vanwege mogelijke bodemschade en er wel vergunningen worden verleend voor activiteiten die effecten hebben op de bodem van dezelfde Natura 2000 Noordzeekustzone (Omschreven in de toelichting op het ontwerpbesluit NB wetvergunning).

Door deze vergunningverlening worden meer gebieden in de Noordzeekustzone (tijdelijk) ontoegankelijk voor de garnalenvisserij. Hiermee schaadt u de garnalenvisserij en aanverwante bedrijven op zowel economisch vlak als op andere terreinen. In uw besluitvorming heeft u niet voldoende rekening gehouden met aanverwante effecten op economisch afhankelijke gebruikers van dezelfde Noordzeekustzone gebieden.

De garnalenvissers verzoeken daarom om onmiddellijke openstelling van de gesloten gebieden (I en II, vanaf 6 graden OL en verder oostwaarts) boven Schiermonnikoog / Rottum gedurende de periode van proefboring (tot 15 maart 2018).

Zodra er in 2018 meer bekend is over de resultaten van deze proefboringen willen de garnalenvissers graag in overleg met betrokken partijen over een nieuwe indeling met gesloten gebieden voor dat deel van de Noordzeekustzone (vanaf 6 graden OL en verder richting oosten).

Op deze manier voorkomt u significante economische schade voor deze bedrijfstak en tevens allerlei juridische consequenties en -handelingen inzake het faciliteren van corridors om (veilige) doorvaart mogelijk te maken in de Noordzeekustzone.

Indien er geen mogelijkheden zijn om aan dit verzoek gehoor te geven zullen wij verdere juridische stappen nemen en tevens overgaan tot het claimen van economische schade bij betrokken partijen.

Met dit schrijven willen wij formeel ons bezwaar uitspreken tegen eventuele beperkingen die er voor de garnalenvisserij en –verwerkende industrie voortvloeien uit deze activiteiten. Wij zijn stellig van mening dat deze wateren een significante inkomstenbron van genoemde bedrijfstakken zijn op basis waarvan een compensatie op zijn plaats zou zijn in geval van daadwerkelijke uitvoering en wanneer er niet kan worden voldaan aan ons verzoek tot (tijdelijke) openstelling van gesloten zone I en II gebieden.

Daarnaast valt het niet uit te leggen aan vissers dat zij niet mogen vissen in grote delen van dit gebied (bodembescherming) terwijl er wel proefboringen en alle bijbehorende activiteiten in diezelfde bodem zouden mogen plaatsvinden.

In afwachting van uw respons verblijven wij,
Met vriendelijke groet,

Voorzitter Vissersvereniging "Hulp in Nood", Zoutkamp.
Voorzitter Vissersvereniging "Ons Belang", Harlingen

Verzonden: Vrijdag 2 januari 2015 15:49

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres: de.sintrale@gmail.com

Als: Organisatie

Organisatie: Energiecoöperatie De Sintrale Schiermonnikoog

Mede namens: Energiecoöperatie De Sintrale Schiermonnikoog

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Naar onze mening staan er geen feitelijke onjuistheden in de ontwerpbesluiten, echter wij zijn van mening dat niet voldoende in kaart is gebracht welke gevolgen de proefboring en winning van aardgas hebben op de omgeving Noordzee. Hiermee zijn de ontwerpbesluiten in strijd met het Voorzorgsbeginsel.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Op grond van het Europese Voorzorgsbeginsel zijn wij van mening dat ten minste de Referentiesituatie onvoldoende in kaart is gebracht. Daarnaast zouden wij graag een afweging zien over de Nut en Noodzaak van de proefboring en winning met een specificatie rondom de maatschappelijke kosten.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

De Energiecoöperatie De Sintrale Schiermonnikoog heeft als doel en missie het bevorderen van duurzaam energiegebruik en - als eerste stap - het effectiever en efficiënter gebruik van energie. Het aanboren van bronnen van fossiele brandstof heeft een vertragende werking op de - landelijk! - afgesproken richtlijnen voor verduurzaming van het energieverbruik.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Wij zouden graag willen weten van de Minister van Economische Zaken hoe hij van mening is dat de diverse Natuurbeschermingsmaatregelen tot bescherming van de natuur rondom Schiermonnikoog, zich verhoudt tot het afgeven van een beschikking tot economische winning van aardgas in hetzelfde gebied.

Reactie

AANGETEKEND

Bureau Energieprojecten

Inspraakpunt Proefboring ten behoeve van gaswinning ten noorden van

Schiermonnikoog

Postbus 248

2250 AE VOORSCHOTEN

Schiermonnikoog, 22 december 2014

Onderwerp: Zienswijze Aanvraag Omgevingsvergunning Proefboring

Schiermonnikoog-Noord

Geachte mevrouw, heer,

Tot en met 2 januari 2015 liggen ter inzage de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau, MER, aanvraag Omgevingsvergunning en aanvraag Vergunning Natuurbeschermingswet. Hieronder treft u de zienswijze aan van Energiecoöperatie 'de Sintrale' gevestigd te Schiermonnikoog, op de aanvraag Omgevingsvergunning en MER. Onze zienswijze is erop gericht om te voorkomen dat de gevraagde Omgevingsvergunning wordt vergund en dat de komende jaren geen proefboring naar dan wel winning van gas plaatsvindt, op korte afstand van Schiermonnikoog.

Inleiding

Schiermonnikoog maakt deel uit en een bijzonder mooi en bijzonder belangrijk landschap: De werelderfgoed Waddenregio. Niet alleen een locatie met een belang voor veel van de bewoners maar ook voor de honderdduizenden gasten die jaarlijks ons eiland bezoeken. Niet alleen een locatie met een hoge natuurwaarde voor foeragerende vogels, maar ook voor de alom aanwezige overige – beschermde- diersoorten. Het unieke karakter van de Waddenzee, Noordzee en Schiermonnikoog in ogenschouw nemende, uiten wij graag onze zorgen over de proefboringen en voorgenomen winning in de Waddenregio.

1. De proefboring naar en winning van (aard)gas gaat gepaard met aantasting van landschap en leefomgeving. De ruimte, natuur, rust en weidsheid van Schiermonnikoog is van nationaal belang. Immers, het eiland Schiermonnikoog is uitgeroepen tot Nationaal Park, al 25 jaar geleden.

Daarnaast is de Waddenzee aangemerkt als Werelderfgoed, wat alleen wordt toegekend aan internationale gebieden van betekenis. Uiteraard kan bovenstaande nog worden aangevuld met Natura 2000 en de Ecologische Hoofdstructuur. Wij beseffen dat geen van voorgenoemde allemaal van toepassing is op de locatie voor de proefboring – Schooner-, doch vragen wij ons af of de doelstellingen van al deze Natuurbeschermingsmaatregelen niet ‘beschadigd’ worden door de proefboring en op termijn, winning van gas. Tegen de achtergrond van Natura 2000 en de EHS is het onverstoorde uitzicht op de horizon een zeldzaamheid in Nederland en van grote natuurlijke en economische waarde voor Schiermonnikoog. Tevens zijn weidsheid en donkerte kernbegrippen van de EHS. De horizon over de Noordzee wordt inmiddels al onderbroken door lichtvervuiling (boorplatform NAM) en windmolens (Borkum). Plaatsing van een proefborings- of winningslocatie van GDF SUEZ E&P zal de laatste vrije ruimte opvullen. Overigens zijn deze Natuurbeschermingsmaatregelen ontstaan vanuit een bewustzijn van de Rijksoverheid. Hoe valt deze bescherming van de natuur te rijmen met de wens tot vergroten van de welvaart voor Nederland door gaswinning in de Noordzee?

2. Wat met name voor Energiecoöperatie ‘de Sintrale’ te Schiermonnikoog van belang is, is het ontbreken van draagvlak voor de productie van fossiele brandstof. Als Energiecoöperatie hebben wij tot doel om het gebruik van fossiele brandstof te verminderen door energiebesparing en waar mogelijk het overige gebruik van fossiele brandstof te vervangen voor een meer duurzame variant. Ons inzien leidt een proefboring en het winnen van gas tot verdere vertraging van de transitie naar een duurzame energievoorziening. Zoals in de MER ‘RCR Project proefboring (...) Schiermonnikoog’ vermeld, is de proefboring en winning op deze locatie aan te merken als Klein veld. Ons alternatieve voorstel zal dan ook zijn om de kleine velden Schooner, Skipper en Crab West en East ongemoeid te laten en in te zetten op de productie van duurzame energie. Het Kleine Velden beleid is inmiddels al meer dan 40 jaar oud en mogelijk niet meer de juiste weg te bewandelen. De gemeenschappelijke Waddeneilanden hebben in 2007 een convenant getekend voor het verduurzamen van de eilanden. Het doel is energieneutraal te zijn in 2020. Hierbij roepen wij GDF SUEZ E&P dan ook op de uitdaging aan te gaan om Schiermonnikoog onafhankelijk te maken van fossiele energie.

Nulalternatief

De Europese Commissie publiceerde in 2000 een Mededeling over het voorzorgsbeginsel (COM(2000) 1 def.). Het voorzorgsbeginsel geeft invulling aan het streven naar een hoog niveau van bescherming van mens en milieu. In de mededeling van de Commissie over het voorzorgsbeginsel komt naar voren dat ook aandacht moet worden besteed aan de optie om een activiteit niet toe te staan en de gevolgen daarvan. Dit komt erop neer dat bij de toets of er alternatieven voor het plan voor proefboring in de Noordzee bestaan op grond van het voorzorgsbeginsel ook stil moet worden gestaan bij het zogenaamde 'nulalternatief', dat wil zeggen het alternatief waarbij de proefboring en uiteindelijke winning van gas in de Noordzee niet wordt toegestaan.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat in de MER 'RCR Project proefboring (...)' Schiermonnikoog ten onrechte niet is ingegaan op onderzoek naar de toetsing van een dergelijk nulalternatief.

Nut en noodzaak

1. Niet alleen is de economische waarde van de proefboring en winning ten noorden van Schiermonnikoog beperkt – de schattingen om hoeveel (aard)gas het zou gaan, lopen uiteen – maar de maatschappelijke kosten zijn groot. Het beperkte economisch belang van de proefboring en winning dient te worden afgewogen tegen het belang en andere betrokken belangen die een enkel economisch belang overstijgen, zoals het belang van de bescherming van natuur, leefomgeving en landschap. Op grond van het voorzorgsbeginsel dient daarbij ook op het nulalternatief te worden ingegaan.
2. In de MER wordt gesproken van een 'referentiesituatie' zonder aan die referentiesituatie invulling te geven. Voor het perspectief van de nut en noodzaakdiscussie is een nadere invulling van de referentiesituatie essentieel. Het uitgangpunt voor het vaststellen van de referentiesituatie dient niet de huidige situatie te zijn, maar de situatie op de lange termijn zonder gaswinning in de Noordzee. In de meest waarschijnlijke referentiesituatie is de verwachting dat de transitie naar een duurzame energievoorziening eerder gemaakt zal zijn dan in een situatie mét aardgaswinning. Aspecten als energie(on)afhankelijkheid, concurrentiepositie en inkomsten voor de Nederlandse staat, dienen te worden beoordeeld in een scenario mét aardgaswinning op 'kleine velden' en daardoor een vertraagde overstap naar duurzame energie en zónder aardgaswinning op 'kleine velden' met een snellere overstap naar een duurzame energievoorziening, althans verschillende mogelijke referentiesituaties dienen in de nut en noodzaak discussie in beeld te komen.

3. Binnen de 'nut en noodzaak' discussie dient verder aandacht te worden besteed aan het feit dat het winnen van aardgas in bepaalde gebieden (diepe) geothermie onmogelijk maakt. Aardgaswinning kan zo in de weg staan aan het aanboren van duurzame energievoorraden in de toekomst.
4. In het geschetste beoordelingskader lijken voor de referentiesituatie geen ontwikkelingen naar een meer duurzame economie en energieopwekking te worden meegenomen. Op dit punt schiet de MER te kort. Het MER dient daarom te worden aangepast en er dienen eveneens vragen te worden geformuleerd die kunnen leiden tot een goede beschrijving van de referentiesituatie.
5. Het MER bevat daarnaast ten onrechte geen vragen over maatschappelijke kosten van gaswinning door aantasting van het milieu en een negatieve bijdrage aan klimaatverandering. De MER dient op dit punt eveneens te worden aangepast, om te voorkomen dat een positieve uitkomst van de nut en noodzaak discussie over gaswinning in de Noordzee op voorhand vaststaat.
6. Het is van belang dat de risico's van de proefboring en winning goed worden geïnventariseerd en een worst case wordt opgesteld over de schade die door de gaswinning kan ontstaan. Het is immers in een discussie essentieel dat niet alleen naar de voordelen van de betreffende activiteit wordt gekeken, maar ook dat ook de mogelijke schade die daardoor kan ontstaan, goed in kaart wordt gebracht. Bij het opstellen van een dergelijke worst case inzake de gevolgen van gaswinning dient niet alleen te worden ingegaan op de kans en waarschijnlijkheid dat een bepaald negatief effect of schade optreden, maar ook op de omvang van de schade en op de vraag of en zo ja, tegen welke kosten, schade al dan niet volledig hersteld kan worden.

Breuklijnen en aardbevingsgevoelig gebied, overstromingsgebieden

1. Winning van aardgas verhoogt het risico op aardbevingen, met name in gebieden met breuklijnen of in gebieden waar al sprake is van bodemdaling in de huidige situatie. Die gebieden dienen alsnog als uitsluitingsgebied te worden aangemerkt, omdat aanzienlijke effecten van aardgaswinning voor mens en milieu door verhoogd risico op aardbevingen en (verdere) bodemdaling niet kunnen worden uitgesloten.
2. Aardbevingen kunnen niet alleen op zichzelf de leefomgeving en het milieu aantasten, maar in combinatie met aardgasboring neemt door bevingen het risico op het vrijkomen van gevaarlijke stoffen bij aardgaswinning toe en daarmee het risico op vervuiling en op de besmetting van zeewater.

Daarom dient, zodra voor de Noordzee niet de zekerheid kan worden verkregen dat seismologische gevolgen kunnen worden uitgesloten, dit gebied op voorhand uitgesloten te worden van winning.

Conclusie

1. Wij, de Energiecoöperatie De Sintrale Schiermonnikoog, zijn benieuwd naar de economische waarde en maatschappelijke kosten van de proefboring en gewenste winning in het kader van de discussie over de nut en noodzaak van de door GDF SUEZ E&P gewenste proefboring;
2. Daarnaast is De Sintrale van mening dat GDF Suez E&P een nadere invulling zou moeten geven over de huidige situatie die als referentiesituatie wordt opgedragen, op de lange termijn, dus zonder proefboring naar en winning van aardgas onder de Noordzee in het kader van de internationale verplichtingen tot verduurzaming van de energievoorziening;
3. Op grond van het Voorzorgsbeginsel zijn wij van mening dat nog teveel onduidelijkheid bestaat over de gevolgen van de aanleg, winning en afsluiting van de putten op de soortenrijkdom van de Noordzee. Met name de trillingen van het boren, de langdurige lucht- en lichtvervuiling en de aanwezigheid van omgevingsgeluid zijn ons inzien onvoldoende om een vergunning Natuurbeschermingswet af te geven. Indien GDF SUEZ E&P van mening is dat deze effecten niet significant zijn, zouden wij graag zien dat GDF SUEZ E&P beleid opstelt rondom de monitoring van deze effecten, inclusief kosten analyse voor het herstellen van eventueel aangebrachte schade;
4. Ondanks duidelijke resultaten van gaswinning in met name Noordoost Groningen zien wij in de MER niets terug over seismologische gegevens, de kans op aardbevingen of –schokken en het beleid van GDF SUEZ E&P hierop. Graag zien wij het MER hierop aangevuld, dan wel een verklaring van GDF SUEZ E&P waarom zij van mening is dat dit onderwerp niet plaatsheeft in een MER.

Hoogachtend,

Namens Energiecoöperatie De Sintrale Schiermonnikoog,

Secretaris Energiecoöperatie De Sintrale Schiermonnikoog

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de gemeente Schiermonnikoog en de Provinsje Fryslân.

Verzonden: Vrijdag 2 januari 2015 20:32

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

In de MER betreffende proefboringen wordt verschillende malen gesproken over beperkte effecten voor milieu, terwijl niet gedefinieerd wordt wat beperkt of gering is. In het ontwerpbesluit wordt niet ingegaan op de cumulatie van de verschillende effecten, waar de Waddenvereniging, Natuurmonumenten en de Gemeente Schiermonnikoog op hebben gewezen.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

1. Volledig voorbijgegaan wordt aan een vergelijking met het winnen van energie door middel van zonnepanelen.
2. Er wordt geen relatie gelegd met de gaswinning in de provincie Groningen en de aardbevingen daar.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Als bezitters van een recreatiewoning op Schiermonnikoog komen wij geregeld op het eiland. Het gevolg van een boorplatform op een afstand binnen 18 km. is horizonvervuiling.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Wij ondersteunen het verzoek van mevrouw _____ om de termijn om te reageren te verlengen, gezien het feit dat de tijd tussen inspraakavond 2 december 2014 en de datum voor het geven van een zienswijze, 2 januari 2015, kort is en valt in de drukke periode van het Sinterklaasfeest, Kerst en Oud en Nieuw.

Reactie

Verzonden: Vrijdag 2 januari 2015 21:45

Onderwerp: Zienswijzeformulier

Proefboring t.b.v. gaswinning ten noorden van Schiermonnikoog: Ontwerpbesluiten en MER

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Wat over het hoofd wordt gezien is het belang van het behoud van de natuur- en landschappelijke waarden van Schiermonnikoog. Met name ook vanuit cumulatief aspect gezien: het natuurgebied van Schiermonnikoog staat al onder grote druk door andere bestaande industriële cq natuurversturende activiteiten zoals 1) gaswinning Ameland-oost 2) gaswinning Lauwersoog/Moddergat 3) windpark Riffgat 4) de Eemshaven 5) oefenterrein Marnewaard.

Deze extra gaswinning aan de noordzijde van Schiermonnikoog is een grens die overschreden wordt van wat een natuurlandschap aankan, mits je er natuurlijk met zijn allen vanuit gaat dat we de predikaten Nationaal park, Werelderfgoed en Natura 2000 gebied gemeend willen verdedigen en behouden, niet alleen voor de mensen van nu maar ook voor generaties die over honderd jaar en verder leven en ook graag in een vol land als Nederland nog naar een plek willen waar de omgeving zoveel als mogelijk ongerept en natuurlijk is. Schiermonnikoog is zo'n plek. Het is van het grootste belang voor onze geestelijke gezondheid van de bevolking dat we dat zo houden.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Ik wordt geraakt in mijn belang

- 1) als burger die geniet van de natuurwaarden van Schiermonnikoog en haar omgeving.
- 2) als landschapsfotograaf die de schoonheid en de leegte van het open waddenlandschap fotografeerd tussen Texel en Wangeroege, en dan voor het grootste gedeelte het natuurlandschap van Schiermonnikoog.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Wat ik nog extra naar voren wil brengen is vooral de natuurwaarde van de oostkant van Schiermonnikoog, tussen paal 10 en de Balg op de oostpunt: in mijn ervaring een van de meest desolate gebieden van Nederland en de wadden. Een uniek natuurgebied wat in zijn voortbestaan bedreigd wordt.

Reactie